

Leto XIX. Štev. 106

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951. KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

SEJA ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE ZVEZNEGA SVETA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

DOZORELI SO VSI POGOJI, DA ANKARSKI SPORAZUM PRERASTE V FORMALNO ZVEZO

Odbor za zunanje zadeve Zveznega sveta je soglasno sprejel ekspozé državnega tajnika Koče Popovića

Pod predsedstvom Vladimira Popovića je bila včeraj dopoldne tretja seja Odbora za zunanje zadeve Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine. Na dnevnem redu je bilo poročilo državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića o sadovih obiska predsednika maršala Tita v Turčiji in o drugih perečih vprašanjih naše zunanje politike. Po ekspozéju državnega tajnika in razpravi je odbor soglasno sprejel resolucijo, ki ga je predlagal tovariš Peter Stambolić v imenu osmih poslancev, članov odbora. V resoluciji je rečeno:

»Potem ko je poslušal poročilo državnega tajnika za zunanje zadeve o razgovorih z vodilnimi predstavniki prijateljske republike Turčije med obiskom predsednika republike tovariša Tita, Odbor za zunanje zadeve Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine:

1. v celoti odobrava vse predloge, izražene med temi razgovori;

2. izraža zadovoljstvo spricho sklepov, doseženih s predstavniki republike Turčije o nadaljnjih skupnih naporih za vsestransko razvijanje medsebojnih odnosov in trojnega sodelovanja na vseh področjih, ker bo takšen razvoj sodelovanja važen prizavek h krepitvi miru in tem delu sveta in na splošno, saj je trojni sporazum čisto obrambne narave in ni naperjen proti nikomur, je pa tudi v popolnem skladu z načeli Ustanovne listine OZN;

3. z zadovoljstvom pozdravlja skupni sklep, da je napočil čas, da se trojni sporazum spremeni v formalno zvezo, kar je samo še vprašanje primernega časa, in se strinja s tem, da s pogojem, da stoji tudi tretji član trojnega sporazuma, Grčija, na istem stališču, ni upravičenih razlogov, ki bi nasprotovali takšnemu razvoju našega sodelovanja, h kateremu je trojni sporazum usmerjen že od sklenitve;

4. popolnoma se strinja s tem, da je treba v tem primeru poiskati najprimernejšo obliko za njegovo uresničitev;

5. odobrava in pozdravlja pripravljenost Zveznega izvršnega sveta, da z vzpostavitvijo zavezniških odnosov z republiko Turčijo in kraljevino Grčijo tudi neposredno aktivneje podpre napore evropskih dežel za njihovo konsolidacijo in krepitve njihove varnosti v prepričanju, da je to najboljša pot k popuščanju mednarodne napetosti in sodelovanja med narodi.

Odbor za zunanje zadeve Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine priporoča Zvezni ljudski skupščini, naj odobri poročilo Zveznega izvršnega sveta in v celoti podpre njegove nadaljnje napore za uresničitev navedenih ciljev politike FLRJ.

Državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović je imel pred odborom naslednji ekspozé:

»Tovariši ljudski poslanci, radi volje sem se odzval povabilu predsednika Odbora za zunanje zadeve tov. Vladimira Popovića, naj pred odborom sprejmem o sadovih potovanja predsednika republike v Turčijo in se dotaknem še nekaterih perečih zunanje-političnih vprašanj. Upam, da bomo v prihodnje imeli še več takšnih sestankov, ki bodo nedvomno pripomogli k pravilnemu usmerjanju dela tako odbora kakor tudi državnega tajništva za zunanje zadeve.

Po vrnitvi iz Turčije je tovariš predsednik Tito pravzaprav poročal vsemu našem ljudstvu. V svojih govorih je povedal v bistvu vse, kar smo v Turčiji videli in o čemer smo govorili s predsednikom prijateljske republike Turčije Dželalom Bajarom, predsednikom vlade Menderesom, ministrom za zunanje zadeve Köprülüjem in ostalimi uglednimi državniki. Zato tudi ni treba pričakovati, da bom tu govoril o kakih novih momentih, katerih že ne bi bolj ali manj poznali.

Cepprav je tovariš predsednik večkrat govoril o tem, da je sprejem, ki so mu ga pripravili turški državniki in turško ljudstvo, prekosil vsa njegova pričakovanja, smatram za potrebno,

drugi prijateljski deželi Grčiji, je prišlo v času važnih mednarodnih dogodkov. In razume se, da srečanja tovariša predsednika

Koča Popović poroča zunanje-političnemu odboru

in tako uglednimi državniki kakor so Bajar, Köprülü in Menderes, ni bilo moč stisniti v okvir kurtoznega obiska.

Razgovori s turškimi državniki so potrdili istovetnost njihovih in naših nazorov o vseh vprašanjih, ki so bistveno važna za odnose med obema deželama in za njuno sodelovanje v okviru ankarske pogodbe. Niti naši turški prijatelji, niti mi ne gledamo na sodelovanje in na ankarsko pogodbo kot na nekaj začasnega in pogojno vezanega na trenutne potrebe. Naši turški prijatelji se v celoti strinjajo z našim mnenjem, da se mora grško-turško-jugoslovansko sodelovanje še nadalje razvijati, ker pomeni trajno in bistveno korist za vse tri dežele. Prepričani smo se, da ima takšna politika v Turčiji, kakor tudi pri nas, močno oporo v razpoloženju najširših slojev ljudstva in v močni vojski.

V dobrem letu se je to sodelovanje izredno uspešno razvijalo in izpopolnjevalo s čedalje

bogatejšo vsebino na vseh področjih. Zato je nastalo in nastaja vprašanje, da to novo in bogato vsebino zajamemo in izrazimo z ustrežno novo obliko. V obravnavanju dosedanjega razvoja in sadov trojnega sodelovanja smo se sporazumeli, da je to sodelovanje na vseh področjih že tako napredovalo, da ni upravičenih razlogov, da ankarska pogodba ne bi prerastla v formalno zvezo. Razume se, da o tem še nismo mogli dokončno sklepati, ker Grčija kot tretji partner ni bila navzoča. Ker pa vemo, kakšen pomen pripisujejo grški državniški trojnemu sodelovanju in ker poznamo njihovo stališče glede potrebe po njegovem nadaljnjem razvoju, smo prepričani, da se bodo strinjali s turškim in našim mnenjem.

Med drugim smo govorili tudi o našem odnosu do atlantskega pakta. Kakor mi razumemo obveznosti, izvirajoče za Grčijo in Turčijo iz njunega članstva v atlantskem paktu, tako so tudi turški državniki izpričali polno razumevanje za razloge, izvirajoče iz našega specifičnega položaja, razloge, zaradi katerih se mi ne moremo pridružiti atlantskemu paktu. Izrazili so svoje prepričanje, ki se popolnoma ujema z našim, da ta okoliščina ne more vplivati na našo pripravljenost glede sodelovanja v obrambi pred agresijo.

Mimogrede bi rad spregovoril nekaj besed o nekaterih reakcijah, na katere je zadela jugoslovansko-turška sodba o dozorlosti pogojev, da ankarska pogodba preraste v zvezo. Ponekod so si prizadevali, da bi nekateri morda ne dovolj jasne formulacije, povzete iz povsem jasnega konteksta, zlorabili. Mislim predvsem na reakcije, ki je nastala pri naših sosedih na drugi strani Jadrana. Zdi se mi, da bi že lahko in da bi morali pričakovati, da bi nekateri italijanski politiki in državniški povzeli potrebne sklepe iz mnogih znakov dobre volje in konstruktivnosti, ki smo jih nudili in ki jih še zmeraj nudimo, tudi v najbolj občutljivih vprašanjih naših medsebojnih odnosov, in tako začeli realistično in konstruktivno prispevati k tako nujno potrebni utrditvi miru in tem delu sveta. Na izraz naše pripravljenosti, da v nadaljnjem razvoju ankarske pogodbe prispevamo k varnosti in miru, so nekateri italijanski krogi in njihova propaganda spet razvili mrzlično in jalovo dejavnost, da bi lažno prikazali naše pobude in naše namene. Pri tem so se znašli v zelo nerodnem položaju. Kakor je poudaril tovariš predsednik republike v svojem beograjskem govoru, so namreč v svoji dosednji propagandi zmeraj trdili, da je naša politika sodelovanja s sosednimi deželami in Zahodom na splošno običajen maneuver. Zdaj, ko smo z dejanim dokazali, da to ne drži in da smo pripravljene sprejeti nadaljnje obveznosti, zdaj so se ustrašili tega našega angažiranja in začeli vse pogojno vezati na svojo privolitve. Vsemu svetu je postalo jasno, da je takšna italijanska politika vseskozi nelojalna in nekonstruktivna. Zato si ne more pridobiti simpatij, ne svetovnega javnega mnenja, ne italijanskega ljudstva, katerega upravičenim koristim lahko samo škoduje. Upajmo, da bodo to kmalu spoznali tudi vodilni italijanski ljudje.

Mi smo s turškimi državniki izmenjali mnenja tudi o drugih važnih mednarodnih vprašanjih. Za te razgovore je bilo značilno popolno medsebojno zaupanje in povsem odkritosrčno izražanje nazorov. Mi smo naše turške prijatelje seznanili z našim mnenjem o sedanjem razvoju mednarodnih odnosov. O tem bom govoril v drugem delu svojih pojasnil.

Ko zaključujem to kratko pojasnilo, nanašajoče se na obisk predsednika republike v Turčiji, mislim, da lahko sadove tega obiska povzamem takole: Obisk je

pripomogel k nadaljnji poglobitvi prijateljskih odnosov med Turčijo in Jugoslavijo, obisk pomeni nov važen korak k razvoju trojnega sodelovanja, pomeni nov tehten prispevek h konsolidaciji miru in tem delu sveta, pri tem pa tudi k naporom vseh miro-ljubnih narodov, da se skupno postavijo po robu agresiji in zagotove mir.

VAŽNE SPREMEMBE V MEDNARODNIH ODNOSIH

Zdaj bi prešel na nekatera druga vprašanja naše zunanje politike, tesno povezana s presojo razvoja mednarodnih odnosov na splošno, v Evropi pa še posebej.

Ni dvoma, da so nastale v zadnjem letu v mednarodnih odnosih važne spremembe. Na splošno rečeno, mednarodna napetost je nekoliko popustila, nevarnost vojne se je zmanjšala, upanje glede trajnega miru pa se je povečalo. To najbolje dokazuje dejstvo, da so se dogodki iz nedavne minulosti, kakor vojna na Koreji, blokada Berlina ali vojne demonstracije na naših mejah in podobno, umaknili zdaj vrsti mednarodnih konferenc.

Berlinska konferenca je odigrala pozitivno vlogo, čeprav se ji ni posrežilo, da bi uređila katerokoli obravnavano vprašanje. Čeprav ni dosegla neposrednih uspehov, je pokazala, da se je razmerje sil med dvema glavnima blokami spremenilo v dobro. Zahoda in da je tako vzpostavljeno ravnotežje, ki je omogočilo, da se je »hladna vojna«, ki se ne more nadaljevati v neskončnost, ne da bi se spremenila v odkrit spopad, umaknili obojevoženemu miru ali iskanju izhoda ali vsaj modusa vivendi na skupnih konferencah. V istem smislu in na podlagi istih razlogov je vplivalo že prej to, da se je Združenim narodom posrežilo ustaviti odkrito vojno v enem njenih glavnih žarišč, na Koreji.

Edina možnostna nevarnost takšnih konferenc z omejenim številom udeležencev bi bila v tem, da bi postopoma zmanjšale vlogo OZN, brez angažiranja in ugleda katere ni možna nobena trajna in učinkovita uređitev odprtih mednarodnih vprašanj, kakor tudi ne zboljšanje mednarodnega položaja v celoti. Mi pa trdno upamo, da takšne morebitne težnje ne bodo zmogle.

Zenevska konferenca še teče. Mislim, da bi bilo prezgodaj namerjati kakršnekoli prognoze o njenih uspehih. Če pa se konferenci zdaj ne bo posrežilo doseči sporazuma o uređitvi korejskega vprašanja, je bistveno, da se ohrani premirje in da svet počaka na ugodnejše pogoje za sporazum.

Drugo vprašanje dnevnega reda te konferencie, indokitsko, se na našem mnenju bistveno razlikuje od korejskega. Tu gre za spopad, ki je nastal kot državljanska vojna in ki ima nedvomno v sebi elemente osvobodilne, protikolonialne vojne. Čeprav ne moremo trditi, da tudi tu, v tej ali oni obliki, ne prihaja do vmešavanja od strani, je v interesu miru predvsem treba preprečiti — če že ne bi mogli doseči, da bi prelivanje krvi prenehalo — da bi to vmešavanje ne dobilo oblike odkritega podpiranja čet tudi z velikimi količinami vojnih potrebščin.

Zahvala nizozemske kraljice Julijane

Beograd, 4. maja — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel od nizozemske kraljice Julijane brzojavko, s katero se prisrčno zahvaljuje za čestitke ob nizozemskem narodnem prazniku.

Vremenska napoved

Vremenska napoved za sredo, dne 5. maja: Lepo vreme s spremenljivo oblačnostjo, v opoldanskem času predvsem v severozahodnem delu Slovenije kratkotrajne plohe. Jutranja temperatura nekoliko nižja, dnevna pa do 18 stopinj Celzija.

NADALJNI RAZVOJ TROJNEGA SODELOVANJA

Do obiska predsednika republike in prijateljski Turčiji, ki naj mu v kratkem sledi obisk v

ZENEVSKA KONFERENCA

Ho Si Minhova delegacija je prispela v Ženevo

Konferenco o Indokini bi morali začeti najkasneje v petek, o njenem bistvu pa se še niso sporazumeli

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Zeneva, 4. maja

Ho Si Minhova delegacija je davi prispela s sovjetskim letalom prek Moskve in Berlina v Ženevo. Delegacijo vodi Ho Si Minhov najbližji sodelavec, podpredsednik vlade Van Dong.

Na letališču so ga sprejeli Ču En Laj, Nam Il in pomočnik Molotova Gromiko.

Van Dong je novinarjem izjavil, da njegova delegacija želi »prispevati k rešitvi indokitskega vprašanja. Pripomnil je, da je to »moč doseči edinole s spoštovanjem pravic narodov Vietnam, Laos in Kambodže«.

Pomočnika Molotova in Bidaulta, Gromiko in Ovel, sta se davi ponovno sestala, petič v dveh dneh. Zdaj končujeta priprave na konferenco o Indokini. Bidault se je sinoči sestal z Gromikom. Sporazumela sta se, da je treba pospešiti prihod povabljenih delegacij.

Konferenco o Indokini bi morali namreč začeti že v četrtek ali najkasneje v petek. V Palači narodov so zaključili že vse tehnične priprave. Konferenca bo v dvorani, ki meji na tisto, v kateri razpravljajo o Koreji. Delegacije bodo sedele za veliko mizo v obliki rimske številke pet.

S povabilom predstavnikom treh Združenih držav Francoske unije in Ho Si Minhove delegacije so imeli velike težave. Kitajci so zahtevali, naj bi bili oni država, ki jih bo povabila. V nedeljo so se francoski in sovjetski predstavniki sporazumeli, da bodo Francozi povabili predstavnika Bao Daja, Laos in Kambodže, SZ pa Ho Si Minhovega predstavnika. Vendar so Francozi poslali povabilo v imenu treh zahodnih velesil, sker Združene države Indokine niso privolile, da bi jih povabila samo Francija, Ho Si Minhu pa so poslali skupno povabilo SZ in Kitajski.

Ni pa še rešeno vprašanje dokončne sestave konferencie. O tem bodo razpravljali na seji. SZ in Kitajska želita, da bi bile navzoče tudi Indija, Burma ter Indonezija, Francija in ZDA pa baje nasprotujejo, da bi povabili

Dr. Jože Brilej stalni delegat pri OZN

Beograd, 4. maja. (Tanjug). Državni svetnik veleposlanik dr. Jože Brilej bo imenovan za jugoslovanskega stalnega delegata pri OZN v New Yorku. Dr. Jože Brilej bo zamenjal na tem položaju Lea Matesa, ki je bil nedavno imenovan za jugoslovanskega veleposlanika v Washingtonu, ki so

Indijo, Francozi bi raje videli na konferenci predstavnike Siama in Burme. Britanci so baje za Burmo brez Indije itd.

Razpravo o Koreji prekinili do petka

Na včerajšnji seji so govorili kanadski minister Pearson, etiopski delegat in nizozemski zunanji minister

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Zeneva, 4. maja

V splošni razpravi o Koreji je kanadski minister Lester Pearson opozoril na »zanimivo in pomembno poročilo«, ki ga je zenevska konferenca sprejela s konference predsednikov vlad v Colombu. »To poročilo prča o važnih in konstruktivnih naporih skupine svobodnih azijskih držav, da bi mirno rešili problem v njihovem delu sveta.« Je izjavil kanadski minister. Pearson je tudi opozoril na pomen, ki so ga azijski voditelji pripisali vlogi OZN v zvezi z vprašanjem Indokine.

Podrobno pobijajoč trditve Molotova, Ču En Laja in Nam Ila, se je kanadski minister v svojih izjavah zlasti pomudil pri vlogi OZN v reševanju mednarodnih problemov.

»Kanada je zvesta načelom OZN in docela podpira vse sklepe Združenih narodov, pa tudi tiste o Koreji.« je dejal Pearson. »Potemtakem« je nadaljeval, »ne moremo podpreti nobenih predlogov, ki odkreajo Združenim narodom pristojnost v korejskem vprašanju.«

Govoreč o tezi Molotova, da mora »Azija pripasti Azijcem«, je kanadski minister Poudaril, da to ne pomeni »Azija — Kominform«, kar si prizadeva doseči sovjetska politika.

V zvezi z obdolžitvami, da je politika ZDA imperialistična, je Pearson opozoril na neodvisnost in svoboden razvoj Kanade, čeprav je le-ta sosedja ZDA. Kanadski minister je spomnil Ču En Laja na sovjetsko oporišče v Port Arthurju. Vodjo kitajske delegacije je tudi vprašal, kaj je s tisoči južnokorejskih ujetnikov, ki so

Tudi o bistvu razprave o Indokini se niso še prav nič sporazumeli. Razdelitev Indokine ima v zahodnem taboru za zdaj največ pristašev. Novi vzporednik bi bil zaščiten z novim pacifiškim paktom, vendar vzhodna stran ni razpoložena, da bi privolila v takšno rešitev. Le-ta zahteva predvsem konec sovražnosti in šele zatem politično rešitev. Ta konferenca bi morala samo doseči, da bi končali sovražnosti, potem pa bi sklicali

(Nadaljevanje na 3. strani)

Razpravo o Koreji prekinili do petka

Na včerajšnji seji so govorili kanadski minister Pearson, etiopski delegat in nizozemski zunanji minister

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Zeneva, 4. maja

V splošni razpravi o Koreji je kanadski minister Lester Pearson opozoril na »zanimivo in pomembno poročilo«, ki ga je zenevska konferenca sprejela s konference predsednikov vlad v Colombu. »To poročilo prča o važnih in konstruktivnih naporih skupine svobodnih azijskih držav, da bi mirno rešili problem v njihovem delu sveta.« Je izjavil kanadski minister. Pearson je tudi opozoril na pomen, ki so ga azijski voditelji pripisali vlogi OZN v zvezi z vprašanjem Indokine.

Podrobno pobijajoč trditve Molotova, Ču En Laja in Nam Ila, se je kanadski minister v svojih izjavah zlasti pomudil pri vlogi OZN v reševanju mednarodnih problemov.

»Kanada je zvesta načelom OZN in docela podpira vse sklepe Združenih narodov, pa tudi tiste o Koreji.« je dejal Pearson. »Potemtakem« je nadaljeval, »ne moremo podpreti nobenih predlogov, ki odkreajo Združenim narodom pristojnost v korejskem vprašanju.«

Govoreč o tezi Molotova, da mora »Azija pripasti Azijcem«, je kanadski minister Poudaril, da to ne pomeni »Azija — Kominform«, kar si prizadeva doseči sovjetska politika.

V zvezi z obdolžitvami, da je politika ZDA imperialistična, je Pearson opozoril na neodvisnost in svoboden razvoj Kanade, čeprav je le-ta sosedja ZDA. Kanadski minister je spomnil Ču En Laja na sovjetsko oporišče v Port Arthurju. Vodjo kitajske delegacije je tudi vprašal, kaj je s tisoči južnokorejskih ujetnikov, ki so

V. Tešić

Demokratska tribuna mesnih komun

anes se je začela v Splitu tretja skupščina Stalne konference mest in mesnih občin FLRJ. Dne 21. aprila 1953 so v Beogradu na sestanku predstavnikov 21 mest iz oseh krajev naše države sklenili ustanoviti stalno konferenco z značajem prostovoljne organizacije naše mestne komunalne skupnosti. Čedalje večja vloga krajevnih organov oblasti, predvsem pa krepitev in naraščanje materialnih sil, komun s širšimi možnostmi glede sodelovanja čedalje večjega števila državljanov v neposrednem obravnavanju raznih krajevnih zadev, je prineslo ljudskim odborom naših mest velike in važne naloge. Organizacijo in način dela organov oblasti v mestih in mesnih občinah je bilo treba izpopolnjevati, da bi zagotovili temeljitejšo uporabo načela samoupravljanja delovnih ljudi v krajevnih društvenih skupnostih. V takšnih razmerah je bila izmenjava izkušenj o uspehih posameznih mest nujno potrebna in dragocena. Razen obravnavanja nekaterih važnih mestnih zadev, ki jih naša mesta niso mogla sama urediti, je bila izmenjava izkušenj temeljna in glavna dejavnost Stalne konference v minulem letu.

Naša mesta se morajo boriti z velikimi težavami. Števílo prebivalcev namreč po vojni hitro narašča. Ljudski odbori dan za dnem zadržujejo na težave v obravnavanju stanovanjskega vprašanja, nastanitve šol in kulturnih ustanov, na področju zdravstvene in socialne zaščite, mestnega javnega prometa in drugih komunalnih vprašanj. Vzroki, da raznih zadev ne obravnavamo enako uspešno v vseh mestih, niso samo v pomanjkanju večjih finančnih sredstev, marveč delno tudi v tem, da se posamezni ljudski odbori še niso znašli v načinu obravnavanja komunalnih vprašanj ter organiziranju komunalnih služb in ustanov. Zato je bilo nujno potrebno najti možnosti, da bi nudili mestom čim večjo pomoč. Z ustanovitvijo medmestne organizacije — Stalne konference, je mnogim ljudskim odborom olajšano, da uporabljajo izkušnje bolj razvitih mestnih komun.

Pomen, ki ga pripisujejo naša mesta tej organizaciji, lahko najbolje spoznamo po tem, da je število članov Stalne konference od 28, kolikor jih je bilo na ustanovnem obnem zboru, naraslo na 172. Vsa naša mesta so zdaj člani Stalne konference. Od mestnih občin s posebnimi pravicami je včlanjenih 90%, ostalih občin pa 37%. V prvem letu svoje dejavnosti je dosegla Stalna konferenca v organiziranju tesnega sodelovanja mestnih komun pri obravnavanju skupnih zadev lepe uspehe. Ze na ustanovnem obnem zboru so predstavniki naših mest razpravljali o stanovanjskem vprašanju, ki je za vsa mesta v glavnem najtežavnije. Obravnavali so tudi vprašanje, kako bi sestavili statut mestnih ljudskih odborov. Sadovi te razprave so mnogim mestom zelo koristili. Tudi skupščina Stalne konference, ki je bila lani oktobra v Mariboru, je

imela na dnevnem redu več perečih vprašanj. Zborovanje je trajalo tri dni in delegati so razpravljali o nadaljnjem razvoju samoupravljanja v mestih, o preskrbi velikih mest in industrijskih krajev ter o družbenem upravljanju stanovanjskega sklada. Dvakrat se je oglašila besedi tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Eduard Kardelj, ki se je tudi udeležil skupščine.

Po mariborski skupščini so predstavniki večjega števila mest in mesnih občin na več sestankih, ki jih je organiziralo tajništvo Stalne konference, razpravljali o osnutkih novih gospodarskih uredb, o odnosih med mesnimi občinami s posebnimi pravicami in ljudskimi odbori njihovih okrajev itd. Teh sestankov so se udeleževali tudi strokovnjaki iz Zveznega izvršnega sveta.

Stanovanjsko vprašanje v naših mestih je bilo predmet živahne razprave na sestanku, ki je bil letos februarja v Sarajevu. Delegati so razpravljali o družbeni in gospodarski strani stanovanjskega vprašanja, o tehničnih problemih graditve stanovanj in o uveljavljanju uredb o upravljanju hiš. Razprava je prispomela, da smo stanovanjsko vprašanje v naših mestih zajeli v celoti in spoznali posledice, ki nastanejo zaradi pomanjkanja stanovanj na raznih področjih družbene dejavnosti. Sklepi in priporočila s tega sestanka, podprti s podrobno argumentacijo, so važni prispomček za celotno obravnavanje stanovanjskega problema.

Enako važen je bil tudi sestanek, ki ga je sklicalo tajništvo Stalne konference na priporočilo Zveznega izvršnega sveta marca v Beogradu. Na njem so obravnavali vprašanje mestnega javnega prometa. Predstavniki ljudskih odborov 19 večjih mest, 16 mestnih prometnih podjetij in 13 naših na proizvodnji vozil zainteresiranih tovarn so na dva dni trajajočem posvetovanju proučili tudi to perečo vprašanje naših mest. Razen sklepov o stanju in možnostih, da bi zboljšali mestni javni promet, je bil ta sestanek važen zlasti zato, ker so predstavniki ljudskih odborov in mestnih prometnih podjetij neposredno spoznali možnosti naše industrije, ki bi lahko že letos izdelovala tramvaje, trolejbusne in avtobuse. Te možnosti niso majhne; naše tovarne bodo lahko že v bližnji bodočnosti v celoti krite potrebe naših mest glede razvoja mestnega prometa.

Na skupščini v Splitu, ki bo trajala štiri dni, bodo delegati proučili dosedanje delo Stalne konference. Na dnevnem redu so kot najvažnejša vprašanja zdravstvene in socialne zaščite v naših mestih. Delegati bodo sklepali tudi o glasilu, ki naj bi ga začela izdajati Stalna konferenca. Končno bodo izvolili novo predsedstvo in druge organe Stalne konference. Ni doima, da bo tudi ta skupščina mnogo pripomela k obravnavanju perečih vprašanj naših mestnih komun in k nadaljnjemu uspešnemu delu te organizacije.

R. Milkčič

Ekspozé tovariša Koče Popoviča

(Nadaljevanje s 1. strani)

NAŠI ODNOSI Z VZHODNO-EVROPSKIMI NARODI

Razen berlinske in ženevske konference vidimo tudi več drugih dejstev in znakov, ki kažejo in vplivajo na popuščanje napetosti v mednarodnih odnosih. Delati je začela komisija OZN za razorožitev. ZDA in SZ se pogajajo o uporabi atomske energije v miroljubne namene. Pod okriljem Evropske ekonomske komisije so se sestali predstavniki evropskih držav, vzhodnih in zahodnih, da prouče možnosti glede povečanja trgovinske izmenjave itd.

V tem splošnem okviru so nastale nekatere pozitivne spremembe v naših odnosih z nekaterimi vzhodnoevropskimi deželami. Začel se je proces normalizacije naših odnosov z njimi. Ta proces se resda razvija zelo počasi. Z nekaterimi vzhodnoevropskimi državami se sploh še ni začel. Vendar pa je stanje na naših mejah znosnejše, kakor je bilo še nedavno. Na naši strani ni nobenih ovir za nadaljnji razvoj normalizacije odnosov s temi deželami. Mi tudi ne izključujemo možnosti in koristnosti medsebojnih gospodarskih stikov. Počasnost, s katero se razvija ta normalizacija, pa kaže na to, da bi utegnoli manjši še precej časa, preden bodo prišli naši odnosi z njimi do tiste stopnje, do katere smo pripravljani iti, do povsem normalnih in korektnih meddržavnih odnosov.

Kadar govorimo o popuščanju napetosti, pa je treba poudariti, da je od spoznanja, da bi bila agresija v danem trenutku zelo, zelo tvegana, do uveljavljanja politike, ki bi imela pred očmi pravico narodov do neodvisnosti in enakopravnosti, dolga pot. V takšnih razmerah bi bila misel, da je sleherni možnost agresije odstranjena, nevarno slepilo. Da se bo mir, v katerem živimo, lahko dvignil iz sence vojne in postal resničen mir, bo treba še mnogo truda in vztrajnosti za izkoriščanje vseh možnosti glede sporazumne ureditve mednarodnih vprašanj na eni, na drugi strani pa za konsolidacijo obrambe miroljubnih dežel.

Nam, pač ne morejo očitati, da tudi doslej nismo mnogo prispevali k zagotovitvi miru in k mednarodnemu sodelovanju. Z velikanskimi naporii in žrtvami smo kovali obrambno sposobnost svoje dežele, skupaj z našimi grškimi in turškimi prijatelji smo sklenili ankersko pogodbo, ki je že pripomogla k stabilizaciji razmer in k miru v tem delu sveta in ki pomeni za slehernega agresorja tehtno oviro in svarilo. Razen tega smo izrazili pripravljenost glede sodelovanja z vsemi, katerih cilj je preprečiti agresijo. Mi smo naposled razvili maksimalno dejavnost v OZN in se v vseh svojih ukrepih strogo držali načel Ustanovne listine.

NASE STALIŠČE DO EOS

Dovolite mi, tovariši ljudski poslanci, da se v luči vsega, kar sem rekel o naši pripravljenosti, da sodelujemo in sprejemamo obveznosti za preprečitev agresije, na koncu dotaknem zelo važnega vprašanja naše pereče zunanje politike, ki je vzbudilo pozornost tujih političnih krogov in javnega mnenja po svetu, pa tudi pri nas. Gre za stališče Jugoslavije do vprašanjs tako imenovane integracije Evrope.

Tu ne bom ponavljal našega stališča o tem, saj ga je tovariš predsednik jasno razložil v svojih zadnjih govorih in intervjujih, marveč bom skušal samo precizirati pobude in smisel našega stališča.

V sedanjem mednarodnem položaju, ko nevarnost vojne še ni odstranjena, čeprav se je upanje glede miru povečalo, je važno izkoristiti vse tiste možnosti in pogoje, ki držo k konsolidaciji miru. Zaradi pomena varnosti Evrope za ves svet in zato, ker je Jugoslavija evropska dežela, smo na ohranitev miru v Evropi zelo zainteresirani. Zainteresirani smo tembolj, ker je v Evropi vrsta važnih neurejenih vprašanj, ob katerih bi kaj lahko prišlo do ponovne zaostrojitve mednarodnih odnosov. Evropa je še zmeraj razdeljena na Vzhod in Zahod. Ni upanja, da bi bila SZ v do glednem času pripravljena zapustiti katerokoli pridobljenih položaj. Nemčija še ni združena, Avstrija pa je še zmeraj okupirana. Pred očmi moramo imeti tudi težave, na katere zadeva prizadevanje zahodnoevropskih dežel, da bi organizirale svojo obrambo, težave, izvirajoče predvsem iz medsebojnega nezaupanja med nekaterimi izmed njih. Za večino evropskih dežel so posebno važne gospodarske težave, za odstranitev katerih ni neposredno utemeljenega upanja, to se pravi v sedanjem mednarodnem položaju in spričo sedanje oblike mednarodnega sodelovanja.

Vzlic vsem protislovjem, ki jih še preživlja, pa je Evropa ne le zemljepisna, marveč tudi gospodarska in kulturna celota. Vsestransko medsebojno sodelovanje evropskih držav je najboljša pot k ureditvi vseh evropskih vprašanj. To sodelovanje je razen tega edina učinkovita pot, da bi absorbirali in kanalizirali dinamizem posameznih njenih narodov, ki je v minulosti povzročal ekspanzije in agresije. Ta dinamizem bi moral v okviru splošnega sodelovanja evropskih držav postati važen čimelitej politične in gospodarske neodvisnosti Evrope, to se pravi njene sposobnosti glede življenja in delovanja ki organizirane, močne, in miroljubne skupnosti.

Mi moramo presojeti razne oblike sedanjega sodelovanja in integracije zahodnoevropskih držav in določiti svoje stališče do njih na podlagi tega, koliko prispevajo k varnosti Evrope, kako vplivajo na obravnavanje odkritih evropskih vprašanj in koliko so element bodočega splošnega evropskega sodelovanja. Prav naslonjeni na ta konstruktivni kriterij imamo, tudi če se postavimo na pozitivno stališče glede EOS, nekatere pridržke, ki jih je tovariš predsednik jasno in odkrito pojasnil.

Dosedanje težave, na katere zadeva snovanje evropske obrambne skupnosti v obliki, v kateri je bila do zdaj zasnovana, lahko vzbude tehtne dvome glede njene učinkovitosti. Vse kaže, da zahteva tako visoka oblika sodelovanja, kakor je integracija, in sicer v tako važnem in kočljivem vprašanju, kakor je skupna obramba, temeljite predhodne priprave na torišču celotnih medsebojnih stikov med udeleženci. Zato se nam zdi, da bi bilo upanje glede ustanovitve EOS in njene učinkovite delovanja znatno večje, če bi poprej v oblikah sodelovanja na različnih področjih in raznih konkretnih vprašanjih vzpostavili medsebojno zaupanje in zavešt o skupnih koristih njenih udeležencev.

Rad bi povedal še tole: čeprav smo kot evropska dežela usodno povezani z Evropo in čeprav moramo prispevati svoj delež k vsemu, kar krepi varnost in kar pomeni napredek sodelovanja evropskih dežel, moramo vedeti, da se bodo lahko Evropa in posamezne evropske dežele razvijale v varnosti in blaginji samo v tesnem sodelovanju z deželami Azije, Amerike in drugih kontinentov. To sodelovanje bo uspešno in bo rodilo sadove, če se bo razvijalo v popolni skladnosti z načeli Ustanovne listine OZN.

Kakor veste, je naše stališče o evropskih vprašanjih zdelo na pozitivno reakcijo in na pravilno tolmačenje v svetovnem javnem mnenju in med političnimi čimeliteji, razen seveda tam, kjer postavljajo ozke sebične koristi nad vse drugo, ker se že vnaprej po-

stavijo na nespametno negativno stališče nasproti vsemu, kar prihaja iz Jugoslavije, zlasti če to dviga njen ugled.

Mar je v tej luči treba pojasnjevati, kako se motijo tisti, ki trdijo ali mislijo, da vse to, kar zdaj delamo in za kar se opredeljujemo, delamo iz gole in velike potrebe (kar bi le-ti — prepričani smo, da maloštevilni — menda želeli). Tudi sicer ni razumljivo, zakaj bi moralo nekemu »goreti pod nogami, da bi delal tisto, kar je očitno v splošno in njegovo lastno korist. Se manj je razumljivo, zakaj tega ne bi delal, kadar mu ne gore pod nogami! S takšnimi analizami: našega položaja in naše politike njihovi tvorca pač ne bodo prišli daleč.

UPORABA OSNOVNIH NAČEL NASE ZUNANJE POLITIKE V NEKOLIKO DRUGACNIH OKOLISCIH

Kar se tiče drugih, večidel dobro mislečih ljudi, ki so takšno naše stališče razlagali kot »preokret« v naši politiki, menim, da nimajo prav. Tisto, kar se je začelo »obračati«, je namreč mednarodni položaj in mednarodni odnosi. Tudi naše sedanje stališče nasproti evropskim problemom je toliko novo, da smo uporabili osnovna načela naše zunanje politike v nekoliko drugačnih okoliščinah.

Ta načela so splošno znana: mir, svoboda, neodvisnost in enakopravnost.

Katere so te nove okoliščine, smo že skušali pojasniti. Morda bi kazalo pojasniti še kratko izpolniti.

Po berlinski konferenci je postalo med drugim jasno tudi to — kar smo lahko sicer že vnaprej domnevali — da ni računati z bližnjim združitvijo Nemčije, ker za to ni potrebnih pogojev — med katerimi so tudi koristi vlesil. Vzporedno s tem je prenehala možnost, da bi Zahodno Nemčijo še nadalje pustili pod posebnim režimom omejene suverenosti. S tem pa je postalo nujno dovoliti njeno oborožitev vsaj v določenih mejah, t. j. za obrambo. Če torej ni bilo moč doseči njene nujno potrebne enakopravnosti v okviru splošnega dogovora o razorožitvi oziroma zmanjšanja in omejitve sedanje oborožitve, kar edino bi omogočilo njeno združitve, je treba to storiti

v edino možnem konstruktivnem okviru — evropskem.

Ce je lahko bilo prej izenačenje Nemčije v pravicah z ostalimi evropskimi deželami — ki so ga načelnjali v obliki njene vključitve v EOS — ovara na poti k njeni združitvi, zdaj jasno vidimo, da so te ovire drugače. Ce je lahko prej zamisljeno izenačenje v pravicah glede na ostale okoliščine (med katere je treba prišteti tudi to, da je prav vojaška integracija stopila na prvo mesto) krilo v sebi nevarnost obnove militarizma in misli na revanžo v Zahodni Nemčiji, so zdaj, v novem položaju in v starem, samo drugače zapopoljenem okviru dani realni pogoji za odstranitev te nevarnosti (in za uresničitev zaželenih sadov tudi na vojaškem torišču). Seveda lahko na stvari gledamo tako samo zato, ker se je zmanjšala nevarnost, t. j. objektivna možnost tudi naše priključitve, ki bi prišla iz Vzhodne Nemčije.

Vse to zahteva nove pogoje, predvsem pa potreben čas in vzdušje za iskanje ugodne ureditve sedanjih nasprotij med evropskimi deželami, predvsem pa med Francijo in Nemčijo.

Tako presoja položaj tudi jugoslovanska vlada, ko se postavlja na stališče nasproti problemu sodelovanja med evropskimi deželami, konkretno nasproti EOS.

Nastalo začetno popuščanje napetosti plus dejstvo, da nevarnost glede agresije še ni dokončno odstranjena, omogočata in zahtevata, da se na širši podlagi lotimo sodelovanja, da na širši podlagi vskladimo volje in koristi, oziroma odstranimo nasprotja med evropskimi deželami.

Prednosti in koristi na tej podlagi organizirane Evrope so zdaj tako očitne za evropske dežele in za vse v celoti, da menimo, da nimamo pravice, da v mejah naših možnosti ne bi sodelovali v naporih, posvečenih temu cilju.

Tako organizirana in združena Evropa bi bila sposobna, da bi se po potrebi postavila po robu agresiji in da bi, kar je druga oblika iste sposobnosti, v polni meri in najaktivneje sodelovala v snovanju in utrjevanju miru. Razume se, da bi bilo v tako združenji Evropi mesto tudi Federativni Ljudski republiki Jugoslaviji.

Razprava o ekspozéju

V razpravi o ekspozéju državnega tajnika Koče Popoviča se je prvi oglašil k besedi Djuro Pucar. Poudaril je, da je bilo potovanje predsednika Lita v središče pozornosti ne le naše, marveč tudi svetovne javnosti. »Dobro misleči in napredni ljudje«, je rekel tov. Pucar, »so govorili in pisali o tem obisku ugodno. Govorili so, da je to še en korak naprej k zbliznanju in utrditvi miroljubnih in prijateljskih stikov med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo, ter pozdravljali to akcijo, češ da je še en napredni prispevek k splošnemu miru v tem delu Evrope.

Tov. Pucar je potem opozoril na protijugoslovansko gonjo, ki jo je v zvezi s potovanjem predsednika Lita uprizoril malone ves italijanski in vatikanski tisk.

»Veselo bi nas«, je rekel tov. Pucar, »če bi vladajoči krogi v Italiji naposled že spoznali, da politika, ki jo zadnje čase uveljavljajo nasproti Jugoslaviji pa tudi nasproti balkanskemu sporazumu, nima moralne podlage, in če bi se preusmerili k snovanju miroljubnih in dobrih odnosov tako z našo državo kakor tudi nasproti balkanskemu sporazumu. To bi bila realna pot k dobrim sosedstvenim odnosom med našima deželama, in to zahtevajo tudi koristi narodov obeh dežel.

Za ljudskimi poslanci Josipom Vidmarjem, Miletom Počučom in Nikolo Kovačevićem je spregovoril predsednik odbora tovariš Vladimir Popović. Poudaril je, da s sadovi razgovorov z najvišjimi predstavniki v prijateljski Turčiji potrjujejo, da lahko uredimo vsa vprašanja, če je le dobra volja zainteresiranih strank in pripravljenost, da upoštevajo medsebojne koristi.

»Mislim, da je potrebno«, je nadaljeval tov. Popović, »da na tem mestu poudarimo našo odločnost glede brezpogojne izpolnitve sprejetih obveznosti, ki je sad vzajemne želje na podlagi spoštovanjem načela enakopravnosti.

Potem ko je pozdrvil pripravljenost glede nadaljnega razvoja balkanskega sodelovanja in opozoril na to, kako ugodno je svetovna javnost sprejela napore treh balkanskih dežel, je tov. Popović v nadaljevanju svojega govora rekel: »Krmarji vzhodnoevropskih

dežel pa so v prizadevanju, da bi prikrili svoje prave namene, srdito napadli trojno sodelovanje balkanskih dežel, čeprav je slehernemu znano, da še nismo vzpostavili ravnotežja, ki ga je izpodkopala SZ s tem, da kar naprej oborožuje mejne vzhodnoevropske dežele. Sodelovanje z Grčijo in Turčijo pomaga to ravnotežje vzpostavljati, nikakor pa ne more zmanjšati potrebe po nadaljnjih krepitvi naše obrambne sposobnosti. Bolgarija na pr. in druge mejne države imajo močne vojske in močna oporišča za operacije Rdeče armade proti trem balkanskim deželam. Naši narodi, kakor tudi vsakdo na svetu, ki ljubi mir, nam ne bi nikoli oprostili, če bi zatiskali oči pred to nevarnostjo za njihovo varnost in miren, svoboden razvoj.

Tov. Popović je potem poudaril, da naši narodi nikoli niso zakrivali in da tudi nikoli ne bodo zakrivali agresije, da pa je tudi trpel ne bodo. Pri tem je opozoril na neupravičenost stališča italijanskih krogov nasproti balkanskemu sodelovanju ter izrazil željo in upanje, da bo tudi Italija prej ali slej ubrala pot sodelovanja na podlagi enakopravnosti, kar je tudi v njenem interesu.

»Mi se zavedamo dejstva«, je rekel na koncu tov. Vladimir Popović, »da v sedanjih razmerah tudi sicer je in mora biti medsebojna odvisnost med narodi in državami. To je resnica, ki je prišla do izraza v vseh naših akcijah, zlasti v našem najbolj aktivnem podpiranju Združenih narodov ter važnih stvari miru in mednarodnega sodelovanja. Zato pozdravljamo pripravljenost Zveznega izvršnega sveta, da neposredno bolj aktivno podpre napore evropskih dežel za konsolidacijo in krepitev njihove varnosti.

Po tej poti bomo krepili varnost, utrjevali mednarodni ugled in položaj naše države, po tej poti bomo omogočili še bolj neoviran, svoboden razvoj socializma in naše dežele v celoti. To pa bo nedvomno prispevek k opuščenju mednarodne napetosti k sodelovanju in miru na svetu.

Potem ko je odbor sprejel resolucijo, ki jo je predložil tov. Petar Stambolčić, in določil za svojega poročevalca Josipa Vidmarja, je bila seja zaključena.

Razmejitve pristojnosti okraja in občine

Priprave za skupščinsko anketo v mariborskem, celjskem, tolminskem in črnomeljskem okraju

Ljubljana, 4. maja V smislu zaključkov odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine je danes njegov pododbor razpravljal o težah, ki se nanašajo na razmejitve pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Na podlagi teh tež bo začel v dnu v okrajih Maribor, Celje, Tolmin in Črnomelj anketo, s katero bo zbral podatke in gradivo za ureditev vrste vprašanj v zvezi z oblastveno in gospodarsko funkcijo občinskih in okrajnih ljudskih odborov, z odnosi med njimi in z odnosi do upravnih aparatov v njihovem okviru. V pododboru so poslanci Jakob Zen, Cvjetka Vodopivec, Stane Bobnar, Stane Brečko, Alfonz Grmek in Tine Remškar. Anketa bo trajala do konca maja. Na osnovi zbrane gradiva bodo sestavljeni predlogi, na podlagi katerih naj bi Zvezna ljudska skupščina z zakonom uredila morebitna še nerešena vprašanja.

V okviru ankete bo pododbor predvsem dognal, v kakšni meri so se občinski ljudski odbori uveljavljali kot organi oblasti in ljudske samouprave v svojem območju, v koliki meri dejansko izvajajo kompetence, ki jim pritičejo po zakonu. Raziskal bo tudi njihove gospodarske funkcije, njihove proračunske samostojnost in odnose do podjetij in združenj v njihovem območju. Posebej bo upošteval, kako so se uveljavili plenimi občinskih odborov, njihovi sveti in komisije in v koliki meri naj se njihova pristojnost ohrani ali še nadalje razvije, prav

som članov obeh okrajnih zborov do volivcev.

Tretja skupina problemov, ki naj bi jih pododbor razčistil, se nanaša na upravni aparat občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Posebej bo treba dognati, do kam so dosegle priprave za statute, kakor tudi za poslovniške zborov, svetov in komisij pri OLO.

Pododbor se bo v okviru ankete posvetoval z republiškim poslanci v prizadetih okrajih, z zastopniki okrajnih ljudskih odborov in političnih vodstev, oprl pa se bo tudi na tehnično pomoč strokovnjakov v okrajih in pri republiškem Sekretariatu za zakonodajne zadeve in druge republiške ter okrajne organe. B. Z.

DELO ODBOROV ZA GOSPODARSTVO ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

RAZPRAVA O OSNUTKIH ZAKONA O ZAŠČITI ŽIVINE IN RASTLIN

Odbora za gospodarstvo obeh domov Zvezne ljudske skupščine sta začela včeraj obravnavati tri osnutke zakonov s področja kmetijstva, ki se nanašajo na zaščito živine in rastlinstva pred boleznimi in škodljivci ter na promet s semeni.

Odbor Zveznega sveta je obravnaval in sprejel osnutek temeljnega zakona o zaščiti živine pred okužbami. Odbor Zbora proizvajalcev pa osnutek zakona o zaščiti rastlin pred boleznimi in škodljivci. Odbor Zbora proizvajalcev je tudi sklenil, da bo od Zveznega izvršnega sveta zahteval obvestila o izpolnitvi zveznega družbenega plana v prvem tromesečju letošnjega leta.

Osnutek zakona o zaščiti živine zagotavlja pravne osnove za

sistematičen boj zoper živinske bolezni. Med drugim določa strogo nadzorstvo nad prometom z živino, ki ga bodo izvajali občinski ljudski odbori. Le-ti bodo tudi skrbeli, da trupla poginulih živali ne bodo vir okužb. Prav tako je predvideno izboljšanje higijene v klavnica, obvezno prijavljanje okužb, sodelovanje civilne veterinarske službe z organi milice, JLA itd.

V obrazložitvi osnutka tega zakona je poudarjeno, da bo kmalu naš veterinarski kader sposoben uveljaviti ukrepe, ki jih predvideva osnutek. Aprila lani so imeli v naši državi 1358 veterinarjev, 548 veterinarskih tehnikov in 350 veterinarskih bolničarjev.

PO NOVIH POTRESIH V GRČIJI

Dve mesti in več vasi uričenih

Mestece Sofedes je ena sama ruševina; pet tisoč prebivalcev je ostalo brez strehe

(Posebej za »Borbo«)

Atene, 4. maja.

Z avtomobilom smo hiteli iz Aten proti prizadeti Tesaliji, da bi videli, kaj se stihija povzročila v tej plodni in lepi pokrajini, ki v marsičem spominja na našo Sumadijo.

Vozili smo se skozi vas Vrizes, kjer je potres porušil večino hiš, tako da samo nekatere kolibe, ki so ostale nepoškodovane, lahko nudijo vaščanom začasno zavetišče.

V mestecu Farsala je potres do temelja porušil malone vse lepše hiše v mestnem središču. Na ulicah je vse živo ljudi, ki nosijo svoje premoženje izven mesta, vojaki rušijo poškodovane dele hiš, skupina skavtov po-

maga odstranjevati ruševine. Neka ženska s sinkom vsa potrta sedi na pohištvo. Videti je, da ne ve, kam bi se odpravila. V kakih desetih vaseh, ki smo jih obiskali, so hiše porušene ali poškodovane. Povsod je videti žrtve potresa, poškodovane šole, potrte kmete, ki bodo morali zdaj vse znova začeti.

Mestece Sofedes je ena sama ruševina. Potres je uničil domala vse hiše. Pet tisoč prebivalcev je ostalo brez strehe nad glavo in brez dobrega dela svojega imetja. Majhen trg so spremenili v taborišče, kjer so mnogi meščani pod šotori dobili začasna zavetišča. Glavno ulico čistijo vojaki z buldožerjem. Na pločnikih so kupi blaga, ki so ga trgovci rešili iz porušeni prodajaln. Kakih deset vojskih kamionov drvi po mestu, raznaša šotore, sanitetne potrebščine, odvažajo ostanke pohištva izven mesta.

Mestece Sofedes ni več. Zgradbo morali novo naseliti, ker se je staro pridružilo žalostnemu seznamu treh mest, ki jih je potres lani uničil na Jonskih otokih: Argitoliji, Itaki in Zanteju. Tesalija, v kateri živi več sto tisoč ljudi, je preživela to tragedijo sorazmerno srečno: nesreča je terjala 26 smrtnih žrtev, nad sto ranjenih, okrog 30.000 ljudi

pa je ostalo brez strehe. Potres ni prizadel večjih mest: Larise, Volosa in Kardice.

M. Avramović

Ratifikacija konvencije o političnih pravicah žensk

Beograd, 4. maja. (Tanjug). — Zvezni izvršni svet je z odlokom z dne 26. aprila t. l. ratificiral konvencijo o političnih pravicah žensk. Ratifikacijske instrumente bodo te dni izročili generalnemu tajniku OZN, da jih bo deponiral. Konvencija o političnih pravicah žensk, ki so jo sprejeli na sedmem rednem zasedanju Generalne skupščine, obsega vrsto zahtev, med drugim tudi, da morajo imeti ženske volilno pravico pri vseh volitvah, da so lahko izvoljene v vse javne voljene organe in da morajo imeti dostop do vseh javnih položajev in drugih funkcij.

NOVI PREDLOGI BONNSKE VLADE

o rešitvi posarskega vprašanja

Adenauer in Bidault se bosta sestala pred 18. majem

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 4. maja.

Državni tajnik bonnske vlade Hallstein je izročil v Parizu Mauriceu Schumanu nove predloge o rešitvi posarskega vprašanja. V Bonnu pričakujejo, da bosta Bidault in zahodnonemški kancler nadaljevala razgovore o Posarju še pred 18. majem, to se pravi, pred rokom za parlamentarno debato o EOS v Parizu. Kaj je novega v novih predlogih bonnske vlade, lahko samo domnevamo. Bonnska vlada je poskrbel, da bi francosko-nemški razgovori o Posarju ostali tajni.

Sodeč po resoluciji, sprejeti v nemškem Bundestagu pred dvema dnevoma, ki daje bonnski vladi proste roke glede pogajanj, grede novi nemški predlogi bržkone še bolj na roko francoskim zahtevam. Kancler Adenauer je v svoji deklaraciji o zunanji politiki namreč poudaril, da nemških zahtev v zvezi s Posarjem, čeprav so upravičene, ne podpirajo v ZDA in Angliji in da se je zato treba »odreči nacionalizmu v prid evropske integracije«. Politični opazovalci v Bonnu izhajajo iz te izjave, ko domnevajo, da je bonnska vlada v novih

IZ ANGLEŠKEGA POLITIČNEGA ŽIVLJENJA

Harold Wilson namesto Aneurina Bevana

Vstop Wilsona v laburistično »opozicijsko vlado« ne pomeni, da je »wilsonizem« zamenjal bevanizem«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 4. maja.

Hkrati, ko je sprejel položaj v laburistični »vladi v seneti«, ki je ostal prazen po Bevanovem odstopu, se je ugledni bevanist Wilson v govoru na prvomajski proslavi v Liverpoolu postavil na stališče glede britanske politike v jugovzhodni Aziji. O tem problemu se je Bevan sprl z Attleejem in odstopil kot član parlamentarnega odbora stranke. V Liverpoolu je Wilson ponovil celo podrobneje in ostreje tisto, kar je dejal tudi Bevan.

Poglejmo, kaj je dejal Wilson: »Nobene britanske puške, nobenega Britanca za obrambo francoskega kolonializma v Indokini, nobenega vzpodbujanja »protikomunistične križarske vojne«; pot k miru v Aziji je tista, ki jo je začrtal Nehru, ne pa tista, za katero se zavzema Dulles.«

Podobne, celo manj ostre besede Aneurina Bevana v Spodnjem domu so povzročile v laburistični stranki vihar, spor z Attleejem in Bevanov odstop Wilsonova izjava, čeprav je istovetna z bistvom Bevanovega iz-

vajanja, ni povzročila nadaljevanja spora Nasprotno, s temi besedami je Wilson prevzel položaj v »opozicijski vladi«, ki ga je zapustil Bevan. Njegovo izjavo obravnavajo zdaj kot prispevek k enotnosti stranke

Kaj se je pripetilo v vrstah laburistov da imata dve skoraj sočasno izrečen bevanistični izjavi drugačen pomen in učinek? Pripetilo se je tisto kar je bilo moč tudi predvideti na temelju analize Attleejevih in Bevanovih izjav ter stališč v Spod. domu.

Reagirajoč na Edenovo izjavo o pacifiškem paktu sta tako Attlee kot Bevan z različnimi besedami in različno ostrino opozorila na možnost, da bi omenjeni pakt dobil kolonialistični značaj.

Attlee je bolj upošteval taktične motive vladnega stališča v zvezi s položajem v jugovzhodni Aziji in ameriško politiko na tem področju in zato je dal tudi tako imenovano pogojno podporo, se pravi, opozoril je na nevarnost, da bi pri tem branili kolonializem ter pripomnil, da morajo tudi zainteresirane azijske države v paktu sodelovati.

Bevan pa je, kaže, bolj upošteval dobesedni pomen Edenove izjave in zato jo je brezpogojno odklonil. Tako je v nasprotju z Bevanovim stališčem Attlee s svojo izjavo obdržal možnost manevriranja v obeh smereh, tako proti vladnim pozicijam kot tudi proti bevanističnemu zanikanju vladne politike ter s tem tudi omogočil vladi, da manevrira s sklicevanjem »na notranje teža-

ve« tudi glede tako važnih vprašanj, kot je obramba jugovzhodne Azije itd.

Potem pa je prišlo do zelo zanimive spremembe. Vladna politika v jugovzhodni Aziji je postopoma prešla na Attleejevo pozicijo, laburistična desnica pa formalno skorajda na Bevanovo stališče.

Bevanov naslednik v »opozicijski vladi«, Wilson, je zapustil svoj čas skupaj z Bevanom Attleejevo vlado zaradi nesoglasij glede narodne obrambe. Wilson je Bevanov intimni prijatelj, in to vdanost bevanistični politiki, kakor tudi svoje prijateljstvo je poudaril tudi zdaj, delujoč prav nasprotno, to se pravi, da je zasedel položaj, ki ga je Bevan zapustil. Hkrati je v razgovoru s strankinim voditeljem Attleejem Wilson poudaril svojo lojalnost do Bevanovih zmag ter naglasil, da je sprejel ta položaj, upoštevajoč interese enotnosti in moči stranke. Pridrži si je pravico, da pove svoje mnenje, vendar bo spoštoval tudi sklepe večine.

Vstop Wilsona v laburistično »opozicijsko vlado« ne pomeni, da je »wilsonizem« zamenjal bevanizem«, kot nekateri trdijo, ali da je »wilsonizem« — bevanizem brez Bevana. Vendar je eden izmed najintimnejših prijateljev in sodelavcev voditelja laburistične levice s prevzemom njegovega prejšnjega položaja razkril, da je bil Bevanov nastop v Spodnjem domu in njegov odstop bolj osebna akcija, ne pa poteza, ki bi bila sad stališča celotne bevanistične skupine poslancev. Hkrati pomeni Wilsonov vstop v »vlado v seneti« očitno popravek geste, o kateri sodejajo, da ni bila ravno najbolj posrečena kar se tiče taktiziranja znotraj stranke v zvezi z geslom, da je treba obdržati enotnost laburističnega gibanja.

D. Blagojevič

DANES PO SVETU

Konferenca v Colombu

Sestanek predsednikov vlad petih držav jugovzhodne Azije (Indije, Burme, Pakistana, Indonezije in Ceylona), ki je bil v Colombu od 28. aprila do 1. maja, je deloma potekal v senzi zenevske konference. Morda je to dejstvo malo zmanjšalo odziv tega sestanka v mednarodni javnosti. Vendar je nedvomna pomena, da je bilo prvo med zenevskimi razgovori, ki se nanašajo na odprta azijska vprašanja, slišati glas nekaterih azijskih držav, ki v Zenevi niso zastopane.

Konferenca v Colombu so sklicali že pred nekaj meseci z nalogo, da bi obravnavala politično in gospodarsko sodelovanje med azijskimi državami. Medtem so prišli nekateri dogodki, na katerih so države jugovzhodne Azije neposredno zahtevale, med nje vsakokrat dodajo vojski v Indokini, dalje sporazum o jujbi pomoči ZDA Pakistanu in vavriški načrti o vzpostavitvi pacifiške vojaške zveze ob udeležbi zahodnih velemoči. Čeprav zadnja dva momenta nista omenjena v poročilu iz Colombe, sta vsakokrat vplivala na stališče nekaterih držav na tej konferenci. V Colombu so očitno prišli do

izjave tudi nekateri »razlike v nazorih vlad, ki so se udeležile te konference.

Takšne razlike nedvomno so, Drži, da bi skupen nastop teh držav bil veliko bolj učinkovit, če bi nekatera izmed njih rešila probleme, ki zastirajo medsebojne odnose (kazniški vprašanje in podobno). Lahko bi očitno tudi nekaterim nerealnim in izolacionističnim težinam, ki so jih izrazili posamezni udeleženci konference.

Toda veliko važnejši je pozitiven pomen sestanka v Colombu. Čeprav ni prinesel nobenih stvarnih načrtov, ni bilo treba nimenje državi, ki so se te konference udeležile, upoštevati tudi v Zenevi in na drugih krajih, kjer razpravljajo o azijskih vprašanjih.

Poziv, naj bi konec sovražnosti v Indokini dosegli z neposrednim sporazumom vojskovoje se strank, to se pravi na indokitskih tleh, zahteva, naj bi se Združeni narodi v celoti angažirali pri rešitvi problema Indokine, naj bi v Kitajska sodelovala v delu OZN, zahteva po odpravi kolonializma in nekaterih azijskih in kolonialističnih težavah — vse to vsakokrat koristni in konstruktivni predlogi, ustrezajo interesom mira.

Predsedniki vlad so v skupnem poročilu izrazili odločenost, da se postavi po robu vsakršnemu vmešavanju tujih »komunističnih« in »protikomunističnih« organizacij v zadeve njihovih držav. Lahko bi pripomnili, da izrazi »komunistične« in »protikomunistične« niso najbolj prikladni, toda kolikor z njimi poljumej tuje imperialistične akcije potem to stališče priča o naporih, da bi okrepili neodvisnost držav jugovzhodne Azije. G. Altman.

Skra'na nesramnost

Predsednik bavarske deželne »skrajne« dr. Hundhammer je dal skrajno brezobzirno izjavo, mimo katere jugoslovanska javnost nikakor ne more mirno iti. Upamo, da tudi nemška javnost in nemška vlada ne bosta mirno gledali protijugoslovanskih izjav predsednika bavarskega Landtaga g. Hundhammerja. Tako izjavljajo so navzkriž s koristimi jugoslovansko-nemških odnosov in nasprotujejo interesom evropskega sodelovanja.

Dr. Hundhammer je v svojem govoru v Tutenhausen na Bavarskem na skupščini neke katoliške organizacije izjavil, da Nemci »ne bodo dovolili, da bi na njihovo politiko vplival ne Mislakom ni do dobrih jugoslovansko-nemških odnosov in razvilita evropskega sodelovanja. Zato pričakujemo od nemške javnosti in vlade, da bosta takoj in odločno reagirale. J. Smolec

GRŠKA GOSPODARSKA DELEGACIJA V JUGOSLAVIJI

PRIZADEVALI SI BOMO, DA BI GOSPODARSKO SODELOVANJE MED NAŠIMA DRŽAVAMA SE BOLJ RAZŠIRILO

je izjavil vodja delegacije g. Kasambelis

Skoplje, 4. maja (Tanjug). Na poti v Beograd je danes potoval skozi Skoplje štirčlanska grška gospodarska delegacija, ki jo vodi gospodarski svetovalec in namestnik direktorja v ministrstvu za zunanjo trgovino g. Agis Kasambelis. Grška gospodarska delegacija se bo v Beogradu razgovarjala o sklenitvi novega trgovinskega sporazuma.

Vodja grške gospodarske delegacije je tudi izjavil, da se bosta gospodarski delegaciji obeh držav razgovarjali tudi o ureditvi obmejnega prometa.

Odgovarjajoč na vprašanje novinarjev, kakšne so možnosti glede nadaljnjega gospodarskega sodelovanja med Grčijo in Jugoslavijo, je

vodja delegacije g. Kasambelis med drugim dejal: »Pri razgovorih z jugoslovanskimi gospodarskimi krogi v Beogradu bomo v zvezi z osnovno stari gospodarski sporazum. Prizadevali si bomo, da bi gospodarsko sodelovanje se bolj razširilo, in sicer na temelju prijateljskih stikov med našima državama.«

Vodja grške gospodarske delegacije je tudi izjavil, da se bosta gospodarski delegaciji obeh držav razgovarjali tudi o ureditvi obmejnega prometa.

Konferenca v Zenevi

(Nadaljevanje s 1. strani)

drugo, recimo septembra, ki bi se ukvarjala s politično platjo indokitskega problema.

Ta razlaga je bila včeraj zelo močno razširjena.

Tudi na sprejemu, ki ga je sinoči priredil novinarjem vodja informacijske službe sovjetske delegacije Iličev, so o tem razpravljali. Novinarji so »živahno komentirali« Dullesov umik. Na sprejemu so bili vzhodni predstavniki navdušeni, dokazujoč, češ da imajo prav, ko govorijo o nasprotjih v zahodnem bloku. Zahodni predstavniki se s tem niso strinjali. V komentarjih pa je večina izmed njih vendarle sodila, da gre za »labodjo pesem« ameriškega ministra, misleč pri tem na njegove včerajšnje besede, ki se tako po bistvu, kot tudi po tonu docela razlikujejo od izjave, ki jo je dal po prihodu v Zenevo.

Korejski problem še vedno ni prišel iz zagate. Včerajšnja šesta seja je bila najdaljša in najživahnjša. Govorili so štirje delegati, izmed katerih grški zunanji minister Stefanopolus prvičkrat. Zavratajoč severnokorejske predloge je grški minister v krajšem govoru pozval navzoče, naj spoštujejo resolucijo OZN, po kateri je komisija OZN poklicana nadzorovati volitve v Severni Koreji. Sing Man Rijej minister Pjun. Nam II in Cu En Laj so ponovili svoje argumente, toda kljub temu so poživili konferenco.

V tiskovnem domu so novinarji dobesedno pridrveli s četrtega nadstropja ko so po zvočniku objavili, da bosedilo govorov dele v priložju. Večini novinarjev je seveda manj važno, da so ti razgovori samo otežkočili možnost, da bi dosegli kakršnokoli rešitev. Zanje je važno, da imajo kaj poročati!

Pripovedujejo tudi anekdote. Vozeč se v nedeljo po rahlo razburkanem Lemanskem jezeru je ameriški minister Dulles tako govore, izjavil: »Razburkano je toda ne toliko. Kolikor lažna tišina konferenčne dvorane.«

Molotov je baje dejal Bidaultu: »Zeneva je podobna kozarcu vode.«

Cu En Laj je dejal: »Ta konferenca bo morda dosegla uspeh, ker OZN nima tu nobene besede.«

Eden: »Ali ste res prepričani, da bo govoril tudi kak Britanec?«

V. Teslić

Zasedanje Svetovne zdravstvene organizacije

Zeneva, 4. maja (Tanjug) V Palači narodov v Zenevi se je danes začelo VII. redno zasedanje Svetovne zdravstvene organizacije. Na njem sodeluje nad 60 delegacij, izmed skupno 84 držav, v tujenjih v to organizacijo, med njimi tudi jugoslovanska delegacija, ki jo vodi predsednik Odbora za ljudsko zdravstvo in socialno politiko Zveznega izvršnega sveta Moma Marković.

VELIKA BRITANIJA

Sestanek Sveta socialistične internacionale

London (AFP). Svet Socialistične internacionale bo ime od 7. do 9. maja na Dunaju sestank, na katerem bo razpravljalo o položaju v jugovzhodni Aziji v luči zenevske konference. Ta sestanek je sklicala biro organizacije, katere sedež je v Londonu.

INDIJA

Nehrujeva izjava ob vrnitvi iz Colombe

Madras (AFP). Ob vrnitvi iz Colombe, kjer je sodeloval na konferenci ministrskih predsednikov jugovzhodne Azije je predsednik indijske vlade Nehru izjavil, da je bila ta konferenca nedvomno izredno važen dogodek. Nehru je dejal, da so na konferenci poudarili dejstvo, da sklepov, ki se bodo sprejeli, ne smejo sprejeti brez posvetovanja z azijskimi narodi. Na koncu je ponovno poudaril, da je predvsem treba doseči konec sovražnosti v Indokini.

DANSKA

Sovjetska ladja streljala na švedske in danske ribiške ladje

Kopenhagen (AFP). Po prihodu v pristanišče Bornholm so člani posadke nekaterih danskih ribiških ladij izjavili, da je neka sovjetska ladja 30. aprila streljala na švedske in danske ribiške ladje v Danciskem zalivu. Nekateri ribiške ladje so plule v notranjosti področja ki ga po sovjetskih določbah smatrajo za teritorialne vode ZSSR. Pote, ki so se ribiške ladje izstrelili ene granato, so od njih zahtevali, naj te vode takoj zapustijo.

JAPONSKA

Jošida bo potoval po svetu

Tokio (AFP). Iz obveščenih krogov je prišla vest, da bo japonski ministriški predsednik Jošida odpotoval na veliko turnejo po svetu čez teden 4. junija. Vendar bodo države

EGIPT

Obsodbe revolucionarnega sodišča

Kairo (Reuter). Egiptovsko revolucionarno sodišče je v odsotnosti obsodilo lastnika časnika »Al Misri« Mahmuda Abula Fata na deset let ječe zaradi »korupcije in kovanja zarote zoper vlado«. Zvoljo istih stvari so obsodili tudi njegovega brata Huselna Abula pogojno na 15 let ječe. Mahmudu Fatu je revolucionarno sodišče zaplenilo vse premoženje.

INDOKINA

Zahodno oporišče Dien Bien Fua padlo

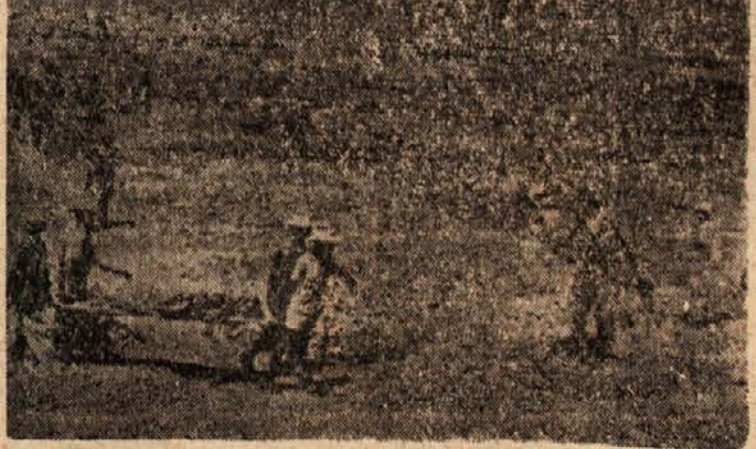
Hanoi (Reuter - AP). Ho Si Min nove enote so zaradi napade zahod-

no oporišče oblegane trdnjave Dien Bien Fua Po srditem boju, ki je trajal dve uri, je to oporišče padlo.

Francosko poveljstvo poroča, da je poveljnik trdnjave general De Castries izvedel davi protinapad. Bitka še traja.

Sinoči je močno deževalo. Nalivi so povsem zavrli premike oklopnih vozil in prisilili francosko tetastvo, da je prenehalo napadati vietnamske enote.

Vzile tropskemu deževju je Ho Si Minhovo poveljstvo poclalo svoje enote kopat rove in graditi nove izhodne točke za naslednji napad na Dien Bien Fua. Bistvo in dejstvo so vietnamski »ljudje-krti« neustrašno kopali v smeri proti francoskim oviram iz bodeče žice in proti glavnim prometnim vzvezem ki drže v središče Dien Bien Fua.

Pokop branilca Dien Bien Fua

pa je ostalo brez strehe. Potres ni prizadel večjih mest: Larise, Volosa in Kardice.

IZ DELA ODBOROV LJUDSKE SKUPSCINE LR SLOVENIJE

Bolniško zavarovanje kmetskega prebivalstva

po načelih prostovoljnosti, lastnega financiranja in kolektivnosti

Šest komisij bo še ta mesec v celjskem, goriškem, ljutomerskem, radovljiškem in novomeškem okraju pri OLO in združnikih zbralo vse potrebno gradivo

Ljubljana, 4. maja

Vprašanje bolniškega zavarovanja kmečkega prebivalstva zbuja že dolgo veliko zanimanje na vasi in še pred kratkim se je v okviru ankete Zvezne ljudske skupščine o izpolnitvi splošnega bolniškega zavarovanja še bolj raznelo. Za to zavarovanje prihaja v območju Slovenije v poštev okrog 100.000 ljudi, organiziranih v 800 kmetijskih združenjih, in razen njih še njihovi ožji družinski člani. Zato sta odbora za zdravstvo in socialno politiko pri Republiškem zboru ter za vprašanje dela in socialnega zavarovanja pri Zboru proizvajalcev Ljudske skupščine LRS dala pobudo, da se vprašanje prostovoljnega kmečkega bolniškega zavarovanja podrobno prouči. Pred dnevi sta predsedstvi obeh odborov imenovali šest komisij, razen republiške še pet terenskih, ki bodo v celjskem, goriškem, ljutomerskem, radovljiškem in novomeškem okraju proučile pogoje za organizacijo zavarovanja in v neposrednem stiku z združniki zbrale vsa njihova mnenja in pripombe k okvirnim načrtom, ki so bili delno te dni že zasnovani. Komisije bodo te načrte v Ljubljani kakor tudi v prizadetih okrajih še dopolnile. Za raziskovalno delo so bili izbrani prav omenjeni okraj spriču njihovega raznostranskega značaja glede na socialni sestav prebivalstva, tako da bo mogoče zbrati gradivo in ga proučiti z vseh vidikov.

Pod vodstvom ljudskega poslanca dr. Marjana Ahčina so se dani v Ljudski skupščini zbrali člani vseh šest komisij. V republiški, ki bo vskladila delo terenskih komisij, jih navajala, da bodo delovale po enotnih smernicah in jim tudi drugače pomagala, so poslance dr. Ahčina in Razdrih, predsednik republiškega sveta za zdravstvo in socialno politiko Piškur, Jeršič, Navimšek in Plevnik, v ostalih pa po dva člana iz prizadetih skupščinskih odborov ter zastopniki sveta za zdravstvo in socialno politiko, zdravstvenih ustanov, združnih zvez, zavodov za socialno zavarovanje, Centralnega higienskega zavoda, sindikatov itd.

Uvodoma je poslanec dr. Ahčina ugotovil veliko zanimanje za kmečko bolniško zavarovanje, hkrati pa opozoril na dve težnji, ki se pri tem pojavljata: da bi se kmečkemu prebivalstvu omogočilo predvsem zdravljenje v bolnišnicah in da bi se njegovo zavarovalni prispevek neustrezno razporedili. Zavarovanje se bo moralo opreti na načela prostovoljnosti, lastnega financiranja in kolektivnosti. Krog zavarovancev bo moral zaobseči člane splošnih kmetijskih združenj in njih svoje, ter se ne bo smel omejitvi zgolj na

starejše in že bolne ljudi, tako da bo iz vsake zadrage zavarovanih 80% do 90% članstva. Pri prispevkih bo treba upoštevati raznostno strukturo, številnost svoje zavarovancev in na osnovi katastrskega dohodka tudi njegovo premoženjsko stanje. Pri tem bi nemara kazalo razporediti zavarovanje v večje število kategorij. Osvojiti bo treba tudi načelo karentne dobe. Vsa ta vprašanja so bila podrobno razčlenjena v posebnem strokovnem referatu, ki je bil predložen skupščinskima odboroma.

O teh osnovnih načelih kakor tudi o nekaterih podrobnih vprašanjih se in današnjem sestanku razvila daljša razprava, v kateri so obravnavali posredniško vlogo združenj med zavarovanci in zavarovalno ustanovo, vprašanje prispevkov iz gospodarsko trdnih in siromašnih krajev itd. Pri tem so prišli do zaključka, da bi nosilci zavarovanja morali biti načelno posamezni kmečki posestniki in da bi smela združenja pripeljati le tehnična in delno kreditna vloga. Glede prispevkov pa bo utegnila anketa komisij dognati konkretno potrebo, da se posamezni okraj glede na stanje kmečkega prebivalstva obravnava vsak zase.

Na osnovi postavljenih načel pa bi bilo treba najti razne oblike, v katerih bi bilo mogoče tudi psihološko vplivati na ljudi, da se vključijo v zavarovanje.

Terenske komisije bodo morale v navedenih okrajih razčistiti tudi vrsto konkretnih vprašanj, tako: koliko ljudi bo prišlo v poštev za zavarovanje, kakšen narodni dohodek, koliko je povprečno število zavarovančeve družine in kakšen njen starostni sestav. Dognati bodo morale običajne bolezni in vzroke smrti pri zavarovanih, ter podatke o nesrečah pri delu. Proučiti bodo morale zmogljivost zdravstvene službe, preračunati prispevke, ustrezno karentno dobo, dodatne prispevke zavarovancev za zdravstvene storitve, zdravila in zdravstvene pripomočke.

Komisije so se danes tudi konstituirale. Njih vodstvo so prevzeli poslanci, in sicer v republiški komisiji dr. Ahčina, v celjski Olga Vrabčič, v goriški Mirko Remec, v ljutomerski Jože Goričar, v radovljiški Ivan Bertonec, v novomeški pa ravnatelj okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Miha Počrvina. Komisije naj bi opravile svoje delo še do konca tega meseca. B. Z.

Razstavo vin si je ogledalo 30.000 ljudi

Ljubljana, 4. maja. Sinoči so zaprli prvo jugoslovansko razstavo vin v Ljubljani, ki je bila odprta pred desetimi dnevi. Razstavo, na kateri je bilo več kot 500 vrst vin, si je ogledalo kakih 30.000 oseb.

Naraščanje rek

Ljubljana, 4. maja. Zaradi neprestanega deževja v vseh predelih Slovenije so danes reke znatno narasle. Reka Drava je od sinoči narasla od 167 na 314 kub. m v sekundi. Znatno sta narasli tudi reki Mura in Sava. — Včeraj in preteklo noč je v alpskih področjih Slovenije zapadel sneg vse do višine 1200 m. V Tamarju pri Planici je zapadlo 30 cm snega.

Požari povzročajo milijardno škodo

Po novih predpisih mora v slučaju požara podjetje povrniti vso škodo, če uničena imovina ni bila zavarovana

Naše gospodarstvo utrpí zaradi požarov vsako leto veliko škodo. Samo v podjetjih je bilo lani 1639 požarov. Pogorela so poslopja, zgorelo pa je tudi mnogo strojev, blaga in drugih dobrin v približni vrednosti 1 milijarde 200 milijonov din. In vendar so zelo pogosti primeri, da gospodarske organizacije ne zavarujejo svojih obratnih sredstev pri DOZ ali pa jih zavarujejo premalo. To je povzročilo gospodarstvu škodo, ker podjetja v primeru požara niso dobivala ustrezne zavarovalnine.

in so morala uničena obratna sredstva obnavljati iz splošnih skladov.

Lani septembra je izbruhnil požar v tekstilni tovarni volnenih tkanin obrat II v Karlovcu. Pogorelo je trinadstropno poslopje in v njem so zgoreli vsi stroji in blago. Blago je bilo zavarovano v celoti, 34 milijonov vredni stroji samo za 5,5 milijona, poslopje pa sploh ne. Vrednost uničenih dobrin je znašala kakih 60 milijonov, podjetje pa je dobilo samo 12 milijonov zavarovalnine. V

Ptujú pogorel mlín je bil vreden 15 zavarovan pa je bil samo za 8 milijonov. Hidrocentrala »Krug« v Splitu, ki je tudi pogorela, je bila zavarovana za 37 milijonov, zavarovana pa bi morala biti za štirikrat večjo vsoto.

Dogaja se tudi, da podjetja sploh niso zavarovana in da ničesar ne ukrenejo proti morebitnemu požaru. Tako je na gradbišču »Ražine« pri Šibeniku štirikrat gorelo in škoda je znašala 17 milijonov, podjetje pa sploh ni bilo zavarovano. V Mazinu je lani novembra do tal pogorela žaga OLO Gračac. Podjetje je daleč v gozdu, proti požaru pa sploh ni ničesar ukrenilo. Niti ni bilo zavarovano. Škoda znaša kakih 29 milijonov. V lesnem kombinatu Zabrežje je lani jeseni izbruhnil požar in ker so ležali hlodi razmetani daleč naokrog, so zapirali dohod do Save in tako gasilci niso mogli uspešno gasiti. Pogorela so tri poslopja in v njih je požar uničil 30 mizarskih strojev v vrednosti kakih 30 milijonov, zavarovano pa je bilo podjetje samo za 16 milijonov.

Takšnih primerov bi lahko našli še mnogo. Dobra tretjina podjetij svojih obratnih sredstev nima pravilno zavarovanih. Po statističnih podatkih je lani štivilo požarov in vrednost škode v primerjavi s prejšnjimi leti nekoliko padlo. Po določbah uredbe o ukrepih proti požarom mora vsako podjetje svoja obratna sredstva zavarovati za polno vrednost. Ukreniti mora tudi vse potrebno proti požarom. Lani pa je bilo kakih 2420 ovadb zaradi kršitve teh predpisov. Pristojne oblasti so kaznovale 1650 kršilcev.

Z novimi predpisi je to zavarovanje urejeno drugače. Odgovornost podjetij in kolektivov za imovino je zdaj večja. Vso škodo, ki nastane, ker imovina ni bila po predpisih zavarovana, trpi podjetje. Povrniti jo mora iz skladov za prosto razpolaganje. Ta ukrep bo vedno pripomogel, da podjetja ne bodo več kršila predpisov o zavarovanju proti požarom. Po novih predpisih odgovarja tudi voditelj podjetja, če obratna sredstva niso bila pravilno zavarovana.

IZ LJUBLJANE

Nove stanovanjske najemnine od 1. junija dalje

Te dni bodo na podlagi rezultatov popisa izračunali nove najemnine

Ljubljana, 4. maja

Govorice, ki so se že razširile ponekod v Ljubljani, da za določitev novih najemnin ne bo obveljal točkovani sistem, so povsem neutemeljene. Tako so nam zagotovili na Mestnem ljudskem odboru, kjer smo povprašali, kako je s to stvarjo. Prav gotovo ni bilo štedaj, ko je popis stanovanj že končan in ko so bila potrjena že znana sredstva za to, nesmiselno spreminjati sistem določanja novih najemnin. Tudi ljubljanski volivci so na zborih volivcev izrazili mnenje, da je ta sistem prvi poskus pravičnega določanja najemnin. Teoretično je to prav gotovo. Toda glede na veliko število in različnost gledišč posameznih popisovalcev, so se v praksi prav gotovo pokazale pomanjkljivosti tega sistema (ki sloni večkrat na subjektivnih kriterijih popisovalcev. Toda o teh nepravilnostih v zvezi z različnim vrednotenjem kvalitete posameznih stanovanj, smo že poročali. Bilo pa bi prav, da bi najtežje nepravilnosti in odstopne odpravili z naknadnimi popisi. Sicer pa ima vsakdo, ki z ocenitvijo svojega stanovanja ni zadovoljen, še vedno možnost pritožbe. Dokler ni bil popis končan, so pritožbe reševali vodje posameznih sektorskih pisarn. Cjkar pa

so sektorske pisarne za popis stanovanj likvidirali, je možno zahtevati ponovno ocenitev, oziroma izraziti svoje nezadovoljstvo z vlogo, naslovljeno na Svet za gradbene in komunalne zadeve MLO.

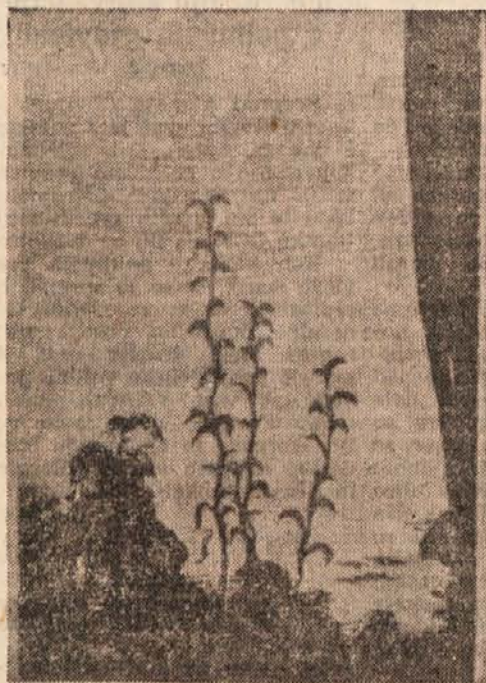
Prvotno je bilo mišljeno, da bo ves popis in obdelava podatkov, dobljenih z njim, zaključena do 25. aprila in da bo že do 1. maja izračunana nova tarifa. Vendar pa se je delo zavleklo. Ljubljancem je te dni, glede na govoric, da bodo nove najemnine veljale že od 1. maja, najbolj zanimalo, ali bodo res že za ta mesec morali plačati višje najemnine. Kot so nam zatrtili na MLO, je taka bojazen odveč in ljubljanskim najemnikom v tem mesecu ne bo treba plačati novih najemnin za nazaj. Gotovo pa je, da bodo po novih kriterijih izračunane najemnine morale plačevati od 1. junija naprej. Danes je še prezgodaj reči, kakšne bodo te najemnine, ker tarife še niso izračunali. Sodiijo pa, da bodo strokovnjaki na podlagi ugotovljenih rezultatov popisa te dni izračunali tarifo tako, kot je bilo to postavljeno že od vsega začetka: vsakemu številu točk bo odgovarjala posebna postavka za kvadratni meter stanovanjske površine.

KULTURNI OBZORNIK

Petnajst umetnikov razstavlja

Slovesna otvoritev velike umetnostne razstave v Moderni galeriji

Na predvečer prvega maja je Zoran Kržišnik v uvodu v okusno bila v hramu sodobne slovenske opremljen katalog razstave) reprezentativnosti odprta velika umetnostna znanstveno razstavo naše sodobne

Z umetnostne razstave

v Moderni galeriji

v Ljubljani

Božidar Jakac: Poslednje zvezde

1953, lesorez

razstava petnajstoroce slovenskih likovnikov, ki jo v nekem smislu lahko imenujemo (tako je napisal

Kulturne beležke

V salona upodabljajočih umetnikov Hrvaško so 2. maja otvorili prvo samostojno razstavo slikarja Ljube Ivančiča, ki je razstavil 25 olj - krajin, portretov in tihotitij. Ivančič se je rodil 1925. v Splitu, pred tremi leti pa je končal študij na zagrebški Akademiji za likovno umetnost.

Na letnih igrarh v Dubrovniku, ki bodo trajale tri meseca, od 19. junija do 19. septembra, bodo nastopili mnogi domači in tuji glasbeni umetniki. Tako bodo iz Beograda gostovali Anita Mezotova in Miroslav Cangalović, iz Zagreba Marijana Radov, Marija Podvinec, Nada Putar-Gold, Noni Zuneo, Vladimir Ružđjak, Melita Lorkovič in drugi, iz Ljubljane pa violinist Igor Ozim.

Is tujine bodo nastopili danaki dirigent Christian Felumb, pianist Antonio Soler iz Argentine, violinist Nikolaj Orlov, grški dirigent Karlo Randolf, pianistka Tatjana Oriova iz Bonna in Branka Musolin iz Stuttgarta.

Na plenumu Zveze kulturno prosvetnih društev Madžarov v LR Hrvaški so poudarili, da ima 60.000 pripadnikov madžarske narodne manjšine na Hrvaškem zdaj 32 osnovnih šol s poukom v madžarsčini. V Zmajevecu pa imajo tudi svojo osemlet-

učilnico, saj so na njej zastopane vse tri likovne zvrsti, slikarstvo, kiparstvo in grafika, in

ko. Madžari na Hrvaškem imajo tudi 35 kulturno prosvetnih društev. Nobene vasi ni, ki bi ne imela kulturno prosvetne organizacije.

IZ NASIH KINODVORAN

„RING“

»The Square Ring«. Režija: Basil Dearden. V glavnih vlogah: Jack Warner, Robert Beatty, Kay Kendall, Maxwell Reed. Produkcija: J. A. Rank, Michael Balcon. Podjetje za izposojanje filmov, Zagreb.

Angliški film »Ring« posega v življenje boksarjev in nam za razliko od večine podobnih filmov pripoveduje o resničnih ljudeh, katerim je boksanje tvegan poklic in življenje trda stvarnost. V časovnem okviru eno-večerne boksaške prireditve naniza

„SCARAMOUCHE“

Razkože kostumov, ki se pretvaja v mavričnih barvah in ki jih glavni junaki nosijo z veliko eleganco, in sijajni prizori sabljanja, ki jih štejejo med najdaljše tovrstne prizore v filmu, so zopet nekatere tistih mnogih lastnosti s katerimi se uveljavljajo ameriške proizvodnje.

»Scaramouche« je odlična primer najbojšega pustolovskega filma, podprt s vsemi mogočimi značilnostmi ameriških filmov. Le nekaj je: tudi brez ozadja francoske revolucije bi film lahko ostal tak, kakor je in prav tako brez uporabe velikih gesel, svoboda, enakost, bratstvo in podobnih, ki so v tem filmu postala le temelj pustolovščinam gesel z veliko vsebino, ki pa se izgubi v živahnem »ušču« filma in ostanejo samo plehke, brezpomembne besede.

Pri iz filma »Scaramouche«

»NAŠIM MLADIM BRALCEM«

»OGNJENA STRELICA«

V preksončju pod robidovjem so zadehtele prve vijolice, v ogradi je zacvel teloh in ko se je dren v dolini ves ogrnil v rumeno cvetje, je prišel čas za hajduke. Sestali smo se pod košatim brestom na križišču vaških klanec, ki so se izgubljali v borovce v hribu. Beseda se je sukala okrog janičarjev. Ti bi morali biti v stranskem, nepreglednem in neprijaznem klanecu, in naše pogumne straže so že oprezovale za njimi. A poročil se nisimo imeli, kovali smo šele načrte, vladala je popolna tišina.

V bojni umetnosti je seveda prva stvar presenečenje. Tako se je zgodilo, da je nekega nesrečnega dne pridrdela na nas z vikom in krikom nepregledna janičarska vojska. Bilo jih je ko listja in trave. Nikdar bi si ne bili mislili, da je v tistem klanecu toliko in takih sinov vojnega boga, od najmanjših do največjih. Da bo nesreča še hujša, prav tisto uro ni bilo pri nas našega vojvode. Morda pa njegovih ukazov nihče niti slišal ne bi. Resnica je namreč, da smo bili vsi hajduki v enem samem trenutku za vrati in zidovi bližnjih borjačev in hiš, bliskovito, kakor je treba v vojni. Janičarji so še nekoliko razgrajali, ropali po svoji navadi in se naposled unesli v svoj dolgi klanec.

Poraz nas je pekel. Tuhtali smo, kako bi se maščevali, našljali smo se ob misli na »ognjeno strelico«. Ni bil to nov izum, nikakor ne, nova je bila le uporaba v bojne namene in nova seve tudi naša beseda. »Ognjena

strelica« je bila prav navadna puščica, ki smo ji na konec z žico pritrtili oster žebelj. Važne razgovore o novem orožju smo seve imeli v največji tajnosti. Če bi se skrivnost razkrila, kdo ve, kako bi se spet vse zasuc-

ril. Imel je nenavadno velik lok, položil je nanj puščico, dvignil, nameril in sprožil. Vse se je zgodilo tako naglo, da nisem utegnil razmišljati. Čutil pa sem, kako me je udarilo in zabolelo tik nad levim očesom. Nato se mi je povisla puščica čez obraz in kri mi je zalila oko. Janičarska strelica je imela na koncu oster žebelj.

Zaslišal sem krik Kmečka žena je planila k meni, iztrgala puščico iz rane, mi obrisala oko in se nato z divjo ploho psovok pogrnala v janičarja. Izgnil je, kakor bi se bil udrl v zemljo. Imel sem srečo, da se mi strelica z žebeljem ni zapčila v oko. Obvezali so me, moja mati pa je zvedela zadnja, kaj se je bilo zgodilo; šele zvečer se je namreč vrnila z dne. Prestrašila se je, ko me je našla z obvezo, in solze so jo obljile, ko sem ji bil vse pojasnil. »Za vse življenje bi bil nesrečen, revček!« je žalostna ponavljala ter me objela, ko se sam nisem niti prav zavedal, kaj se je zgodilo z mano. Nisem razumel njene bolečine, kakor nisem mogel razumeti ljudi, ki so mater obžalovali. Nisem vedel, kako je materi, ki ostane sama z otrokom in se mora mučiti z najtršim delom, da ga preživi. To se mi je odprlo šele pozneje. Rana pa se je v nekaj dneh zacelila. Bilo je pozabljeno, le obronek mi je ostal za vselej.

Na »ognjeno strelico« se je še tisti dan začel strasten lov. Takoj se je pokazalo, da jo imajo janičarji prav tako, kakor hajduki. Zdal je bila obsojena, pa ne samo, da je ne bo nihče uporabljaj v boju, temveč da mora izginiti. Ni bilo usmiljenja. Vse zaloge strelie, ognjenih ali neognjenih, so bile zaplenjene in z njimi so šli na ogenj tudi vsi lok, ki so kar pokali v rokah prestrašenih mater. Vsi klanec so se na mah zedinili, da je treba tako orožje čimprej uničiti. Neizprošno je posegla vmes tu pa tam še višja sila, očetje, s svojo besedo in še s čim drugim. To bi znal natančneje povedati posebno janičar, ki je bil prvi spustil »ognjeno strelico« s svojega močnega loka na hajduka.

Naravno, da je bilo z uničenjem skrivnostnega orožja uničeno tudi vse hajduštvo in janičarstvo, na našo največjo žalost.

J. Pahor

ŠALJIVKA

»Kaj pa je?«
Ej, zdaj pesmica začne.
Pa vzemimo brz na muho
tole muho, muho suho!
»Pa nad muho!«
Muho žaba je vlovila!
»Pa nad žabo!«
Žaba v mlako je skočila!
»Pa nad mlako!«
Mlako sonce je popilo!
»Pa nad sonce!«
Sonce se je v meglo skrilol!
»Pa nad meglo!«
Meglo pa je veter spódlil!
»Pa nad veter!«
Kdo bi le za vetrom blodil?
Mi nad veter, to se reče,
polček — zajca naj doteče!
»Kaj pa zdaj?«
Ej, zdaj pesmice je kraj

Danilo Gorinšek

Ali poznate našega Francija? Ze sedaj zna hoditi po rokah. Mi pa sedimo na predstavi in gledamo.

To bo moja sreča

Daleč v zapadni Kitajski, v prostrani, brezkončni pustinji je živel sam samec orel. Vse naokrog so se razprostirale mrtve pečene sipine — brez zelenja in brez vode.

Nekoč se je dvignil orel visoko pod nebo in se razgledoval,

vim. Kako lepo bi bilo, ko bi tudi tukaj bile globoke reke in bi šelestele zeleni gozdovi.

Toda če bi hotel priti do vzhodnega morja in tamkaj zajeti vode, bi moral preleteti pet tisoč ljev in če bi se hotel zve-

»Ostani za nekaj časa pri nas, prijatelj! Kmalu bo mrak, zato vsaj prenoči tukaj. Mar ti ni všeč tukaj? Od vseh časov pa do sedaj še ni človek hodil tod. Naši gozdni prebivalci so svobodni, ljubijo ples in petje. Morda jih želiš videti? Pokažemo ti medvede in sove. Prav res si želimo, da bi bil naš gost za nekaj dni. Spal boš v varstvu naših vej in sladke ti bo sen v kristalni svezini severne noči.«

A orel je tudi to pot odvrnil:

»Na svidenje! Vrnem se jutri.«

Izpulil je s kljunom majhno drevesce, da ga bo posadil doma, nato še enkrat zakrožil nad zasneženimi bori ter se obrnil proti domu.

Večerna zarja se je sklonila k orlu, ga pobožala s svojimi mehki rokami ter mu zasepetala:

»Ne zapuščaj me, vstani pri meni! Vladala bova nebu in lepo nama bo, Plesala bova v rdečezlati večerni luči in v sreči bova pozabila, da je še zemlja pod nama.«

A orel se ni zmenil za zarj in šepet. Vzjel je košček njene svetlobe in se vrnil v pustinjo.

In zelene planjave na jugu, kjer je vladala večna pomlad, so mu prigovarjale:

»Mar ne bi bilo bolje, ko bi za vedno ostal pri nas? Kam vedno hitiš kakor na ukaz?«

»Na svidenje — kmalu se spet vrnem.« je odgovoril orel.

Zvečer od velike utrujenosti dolgo ni mogel zaspiti. Ta čas je premišljal o svojem dnevnem delu in si takole govoril:

»Težavno delo sem si naprtil. Delam in delam, a konca vsemu temu ne vidim. Vidim le to, da so vzhod in zahod, sever in jug polni lepote in vendar se ne morejo meriti, moja pustinjo, z njenim večernim hladom, z radostjo prebujajočega se jutra. Zato je moj sklep trden: nanesel bom semkaj lepoto severnih gozdov, vodo z vzhoda, zarjo z zahoda in z juga pomlad, Morda se mi bodo posmehovali, a nič za to. Nekoč bodo v tej pustinji šumele reke in šepetali gozdovi. In če so to le sanje, naj bodo. V tem trudu bom našel svojo srečo.«

čar vrniti v svoje gnezdo, bi moral preleteti prav takšno pot.

»Naj poletim na sever ali na jug, na vzhod ali zahod, vsakokrat moram preleteti deset tisoč ljev, ako se hočem vrnati domov.« je pomislil orel.

Toda kljub temu ni mislil na trud, ni štedil svojih moči, temveč se je dal na delo.

Odslej ni minil dan, ko bi si le za trenutek privoščil počitek. In nekega dne, ko je dospel ves utrujen do morja, mu je to dejalo:

»Zakaj se ti vedno tako mudi? Ostani tu malo dlje in bodi moj gost! Veliko je moje carstvo, polno čudovitih otokov je v njem, rib tisočeri barv in oblik in nikdar se ne boš nehal čuditi vsemu bogastvu, ki ga premorem.«

Toda orel je odvrnil:

»Na svidenje! Vrnem se jutri.«

Zajel je vode, se dvignil pod nebo ter se odpravil proti domu.

In severni gozdovi so mu zamrmrali:

POTOPljena LADJA

V kuhinji je marsikomu prav gotovo bridka: v kadi poleg vodoooda je pomoška bitka.

Če obalne baterije saloo izstrelijo, se palovi ob obali neč ne umirijo.

Glej, vo sredi morja plava strašna tuja barka. Naš povčelnik dé: »Gotovo, da, to je križarka.«

In ukaže: »Vsi topovi naj spet ustrelijo!« Kmalu se ukaz izpolni, ladja gre adijo.

I sobi mamica zasliši, da kriče »Hurale!« Pravi: »To je pa naš Tinček!« in se nasmehlja.

Ker ne ve, da je ta ladja pravzaprav kosmata, ker ne ve, da v kadi plava atkova copata.

M. Hudnik

Tonček je užajen

UGANKA

Če greš v soncu čez poljano, hodim s tabo neprestano, če nebo se zamegli, kar naenkrat več me ni.

(vsoos)

Dirja polžek

Dirja polžek čez gorice, kot vihar hrumi čez loke, ni hip se ne ustavi, straši in plaši otroke.

»Kam pa kam, oj polžek silni, kam te sila vendar nosi?«
Daj, počakaj, s tabo pojdem, naš ga Marko miho prosi.

Kdo bi, deca, mogel reči, kam se polžek naš zaganja? Hej, buditi gre našo Tanjo, ki še v posteljici sanja!

Dirja polžek, dirja silno, v našo hišo kakor vihra plane — in z rogovi butne v postelj naše Tanjice zaspane.

To se naša hiša stresel
Mucka se z zapečka zorne.
A Tajnanka? Glej jo, punčko,
se samo na drugo stran obrne.

Manko Golar

Sestrič!

VODNJAK, KI GA IMAS LAHKO V SOBI

To bo seveda prav majhen vodnjak, izdelek, ki ga boste lahko napravili sami.

Na risbi vidite, kakšen naj bo vodnjak. Pri delu se boste razvedrili in še veselili boste, da ste sami nekaj izdelali.

Na leseno deščico boste postavili leseno vedro, kamor teče voda. Deščico premažite z lepilom, jo posujte z drobnim peskom in nalepite tavo sem in tja pa lahko položite tudi drobne krpice mahu. Steber vodnjaka bosta predstavljala dva stožčasta zamaška, ki ju na ožji ploskvi zlepite, na vrh stebra pa nalepite barvasto leseno kroglico, ki bo vodnjaku v okras. Kratek del močne slamnate bilke tvorí cev vodnjaka, v njo pa vtaknete modro volneno nit, ki predstavlja curek vode in teče v koritce Koritce napolnimo z modro, sčefrano volno, to bo voda, čeznjo pa položimo celofan papir, ki predstavlja vodno gladino. Pred koritce nalepimo še manjšo leseno deščico, ki jo boste pritrtili na dve paličici od vžigalic.

Tako je vodnjak gotov, vi pa boste svoj izdelek lahko podarili mlajši sestrici ali bratcu — morda za rojstni dan.

JURČEK-SRAKA

Danes sem zelo žalosten. Jurček je znal zbijati šale, toda danes, glejte, jo je staknil. Nisem si mislil, da bo tako končal ta razposajeni ptič.

Poslušajte, da vam povem vse o njem. Nekega pomladanskega dne sem se sprehajal po Košutnjaku. Nenadoma sem opazil v travi golo piščo. Kaj sem hotel storiti drugega, ko da sem ga odnesel domov. Na nobenem bližnjem drevesu nisem mogel najti gnezda. Mala srakica se je umirila v mojih rokah in dokler sem jo nosil, se ni niti ganila. Mislil sem že, da bo poginila.

Toda ni. Planila je po kruhu, namočenem v mleku, takoj ko sem ga postavil prednjo, in po nekaj dneh je že začela skakati po sobi.

Do konca junija je že popolnoma dorasla. Tedaj je že imela ime Jurček. Jurček je lahko tudi malo letal in je kmalu pričel počenjati razne vragolije. Prav ta čas pa so jeli prihajati prvi kopalci. (Jaz sem, veste, čuvaj nekega kopaljšča na Savi). Ves dan sem imel delo. Jurček pa se je kmalu spoprijateljil z vsemi stalnimi gosti. In pričel je uganjati razne neumnosti.

Prijateljta sta sedla, da bi igrala šah. Zamislila sta se v igro. Jurček se pa stalno vrtil okoli njiju. Vajena sta ga že, pa ga niti ne odganjata. Nenadoma eden od obeh strahovito zavpije. Šahovskih figur nima. Nahruli seveda svojega nasprotnika ali pa koga od izzivačev, češ kakih nepoštenih sredstev se poslužujejo pri igri. Jurček se je seveda medtem izgubil in odnesel v svoje gnezdo pod stopnicami ukradeno figuro, ali jo je pa prinesel k meni.

Drugič spet zažene vik kak star možakar zaradi cigarete. Niti ene nima več v škatli. Medtem ko je dremal, mu je nekdo ukradel vse cigarete. Ostala mu je le prazna škatla. Medtem ko se je on jezil, se je Jurček smukal okrog mene. Vedel sem, da je nekaj zakrivil. Kadarkoli kaj ukrade, pride k meni in se mi priljuje. Sel sem in pogledal v

gnezdo — cigarete so v njem. Možičku sem vrnil njegovo. Ta se je še malo pojezil, požugal Jurčku s prstom, nato mu je pa dal košček pečiva.

»Jej, lump, jej...«

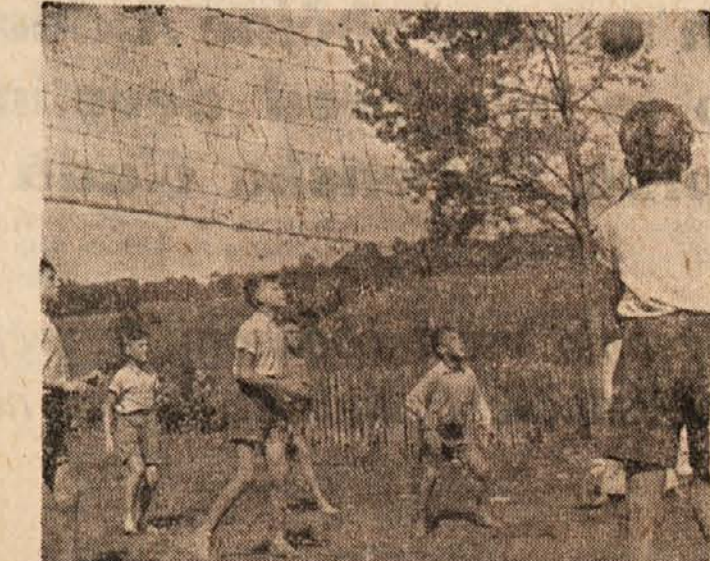
Nekega dne sem dremal, ko nenadoma zaslišim vik. Pogledam, kaj je, in vidim, kako pet, šest mojih gostov, ki sem jim pred dvema tremi minutami dal ključ od kabine, teče za Jurčkom. On se pa ustavi, počaka, da ga dohitijo, skoraj bi ga lahko prijel, tedaj pa prhne in jim spet pobegne naprej.

»Držite lumpa,« kriče in se smejejo.

Kaj je bilo? Jurček je ukradel ključ od kabine, pa ne morejo notri. Lovili so ga tako kakih deset minut, dokler ni začelo tudi njemu vse skupaj presedati, pa jim je ključ vrnil.

Nikakor ni maral gledati nikogar, kako spi na splavu. Takoj ko je koga opazil, je sfrfotal na splav in pričel zaspanca ključvati po nohtih. Prebudil ga je in pobegnul.

Vidite, da je bil zelo vesel ptič. Velik nepridiprav, toda vsi

Bosonogi možti v boju za zmago

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNO PRVENSTVO V KEGLJANJU

BRANIK MOŠTVENI DRŽAVNI PRVAK

Odlična igra Mariborčanov — Rezultat 5042 le za 4 keglje slabši od svetovnega rekorda — Kranjčani šele sedmi — Med posamezniki vodi Rajčič

Maribor, 4. maja. Danes so mariborski kegljači dosegli svoj največji uspeh. Z odlično igro vseh članov, predvsem Gomolja in Kobala, je moštvo Branika zaslužno osvojilo moštveno prvenstvo Jugoslovije. Doseglo je rezultat 5042 (nov državni ekipni klubski rekord), ki je le za 4 keglje slabši od svetovnega rekorda. »Jesenice in »Ljubljana« sta prav tako dosegla lep rezultat. Kranj pa je osvojil šele sedmo mesto.

Vrstni red: 1. Branik 5042 (Podkrižnik 837, Smaka 815, Amer 828, Oreš 807, Gomolj 878, Kobal 876), 2. Medvedgrad 4944, 3. Partizan 4919, 4. Jesenice 4873, 5. Ljubljana 4842, 6.

Zanatlija 4886, 7. Kranj 4737, 8. Saobračaj 4718, 9. Mesarski 4707, 10. Ravniki 4701, 11. Reprezentanca BiH 4598, 12. Bratstvo 4589.

Danes se je nadaljevalo tudi prvenstvo za posameznike. Tekmovalci Likovnik, Starc, Martelanc, Smoljanovič niso mogli dohiti Rajčiča, ki vodi z 888 podrtimi keglji.

Trenutni vrstni red posameznikov: Rajčič 888, Dominko 866, Komboj 855.

Grubič 857, Ambrožič 851. Likovnik je trenutno na 6. Starc na 7., Mlakar na 8., Martelanc pa na 10. mestu.

NOGOMET

Belgijska reprezentanca sestavljena

Belgijska nogometna zveza je včeraj brzojavno obvestila NZJ, da je sestavljena belgijska nogometna reprezentanca za tekmo proti Jugoslaviji, ki bo 9. maja v Zagrebu. V belgijski reprezentanci so: Jarney, Dris, van Brant, Uisman, Carre, Mess, Vansten, Anul, Kopens, de Cort, Mermans. Rezerve: Grec, Divick, van Kerckoven, van den Bosch.

Nogometni turnir na Bledu

Na Bledu je bil pred dnevi tradicionalni nogometni turnir, ki ga je organiziral NK Bled. Udeležilo se ga je šest moštev: Tržič, Hrušica, Mladost (Kranj), Lovčen (Skofja Loka), Prešeren (Lesce) in NK Bled. V finalni tekmi je Tržič premagal Hrušico s 5:0 (1:0) in si tako spet priložil prehodni pokal.

Landy v Helsinkiju

Avstralski srednjeproglaš John Landy je prispel 3. maja v Helsinkij, kjer bo ostal mesec dni. Na olimpijskem stadionu v Helsinkiju se bo pomeril z najboljšimi finskimi in švedskimi srednjeproglaši na 1500 m. Najtežavnejša borba ga čaka 8. junija v Stockholmu, kjer bodo nastopili znani »asi«: Bannister (Anglija), Barthel (Luksemburg), Boysen (Norveška), Lueg (Nemčija), Johansson (Finska), Herman in Moens (Belgija) ter Anglež Pirte. Torej vsa svetovna elita

z izjemo Amerikancev. Strokovnjaki menijo, da bo vendar nekemu izmed njih v tej medsebojni borbi uspelo izboljšati Häggov svetovni rekord. To bo nedvomno pred evropskim prvenstvom v Bernu najzanimivejše atletsko tekmovalje.

Sao Paolo — Na atletskem prvenstvu Južne Amerike je Da Silva dosegel v troskoku rezultat 16,22 m, kar je le za centimeter slabše od svetovnega rekorda, ki ga ima Rus Ščerbakov.

PRED MEDNABODNIM BOKSARSKIM DVOBOJEM V KARLSRUHE

Naša reprezentanca odpotuje nočno

Po 17 dni trajajočih pripravah bodo naša državna reprezentanta odpotavala nočno v Zahodno Nemčijo, kjer se bodo 8. maja v Karlsruhe pomerili z zahodnonemško boksarsko reprezentanco.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL Madžarska : Nova Zelandija 2:1

Budimpešta, 4. maja. — Drugi dan tekmovalja za Daviso pokal med Madžarsko in Novo Zelandijo vodijo Madžari z 2:1. V igri dvojic sta Rosson in Otway premagala Adama in Jansza v štirih nizih 6:1, 6:1, 2:6, 6:2.

Vse podrobnosti tega velikega dvoboja so že znane. Obe boksarski zvezi sta že določili svoji moštvi. Pa ljše se bo pomerili z Baselom, nasprotnik Srdanovića bo Schwer, Lazarevića Bieher, Lukiča Kuršat, Tkaličiča Wagner, Nikoliča Heidemann, Kellerja Walter, Tomiča Wemhener, Bande Firmann, Krizmaniča Wietersteina. Sodniki so: Svicar, Luksemburčan, Nemeš Büm in Jugoslovan Mladenović. Drugi dvoboj bo 10. maja v Münchenu.

Nemška boksarska amaterska zveza, je storila vse, da bi kar najbolje pripravila svoje moštvo za dvoboj v Karlsruhe. Jugoslovani so lani v

Beogradu prvi prekinili vrsto mednarodnih uspehov nemške reprezentance, ki od leta 1950 ni izgubila nobenega mednarodnega dvoboja. V moštvo, ki ga je pred kratkim premagala italijanska reprezentanca v Milanu z 8:12, so zamenjali štiri reprezentante. Namesto Friedrichsa Mehlinga, Westfala in Lahra bodo med drugim nastopili proti jugoslovanski reprezentanci Basel, Bieher, Firmann in Wietersteina. To pa je sedaj najboljša nemška reprezentanca.

DVOBOJ ZA PRVENSTVO EVROPE V SREDNJI KATEGORIJI

Kdo je Turpinu odvzel prvenstvo MITRI ALI SODNIK?

Borbe je bilo konec v prvi minuti prvega kroga

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Rim, 4. maja. Ko je v prvi minuti nedeljskega boksarskega dvoboja za evropsko prvenstvo v srednji kategoriji sodnik Cervera razglasil zmago Italijana Mitrija — po levem krošju, ki je spravil Turpina na tla — 25.000 gledalcev ni bilo posebno navdušenih. Del gledalcev je bil nezadovoljen, ker so drago plačali prizor, ki je trajal samo eno minuto (vstopnice so prodajali tudi do 10.500 lir), drugemu delu gledalcev pa nepristranost ni dovolila, da bi izrazili zadovoljstvo spricho zmage italijanskega prvaka. (Večina je imela vtis, da je španski sodnik na hitro roko in nepravilno proglasil tehnični k.o. in prekinil dvoboj.) Pričakovali so veliki dvoboj. Mitri je že bil evropski prvak v srednji kategoriji, Turpin pa ni bil samo evropski prvak, temveč je bil nekaj časa, leta 1951 tudi svetovni prvak po zmagi nad Sugar Robinsonom v Londonu.

KONEC V PRVI MINUTI

Prva minuta se je začela z medsebojnim preizkušanjem nasprotnikov, ki sta bokkala počasi in lagodno, saj ju je čakalo še 15 težavnih rund.

Turpin se je prvi odločil za napad: zadel je Mitrija z levim udarcem v pleksus. V protinapadu je Mitri z levico izvedel hitri krošje in nenadoma se je Turpin znašel na tleh. Ker ni bil pripravljen na padec, je Anglež udaril s tilnikom ob tla. Ko

pa je sodnik začel šteti, se je Turpin hitro brez običajnega odmora, spravil na noge. Pri tem je izgubil ravnovesje in se naslonil z roko na vrh ringa. Tisti hip je sodnik sklenil prekiniti dvoboj.

Nasprotnika nista razumela sodnika in sta hotela nadaljevati borbo, Cervera pa ju je ustavil in povedel Turpina v njegov kot. Zivahnost, katero je protestiral zoper sodnikov sklep, je vzbudila dvome o pravilnosti sodnikovega ravnanja.

KAJ PRAVITA TURPIN IN MITRI.

V splošnem razburjenju in protestih so prihiti v ring menažerji in sekundanti. Nastala je nevarnost, da bo prišlo do pretepa. Zato je policija takoj obkrožila ring in ga v naglici izpraznila. Ze v ringu, zahtevajoč, da je treba dvoboj nadaljevati, je Turpin izjavil:

»Prejel sem samo en udarec v sence, ki me sploh ni omotil. Kar se mene tiče, sem bil povsem pripravljen nadaljevati borbo in zataj sodnikovega sklepa ne razumem.«

Mitri je v drugem kotu trdil: »Ne, dvoboj se je zaključil, kot se je moral zaključiti. Sodnik je štel do osem, Turpin je vstal, toda ni nadaljeval borbe. Jaz in moj trener sva pripravila ta levi udarec, računamo na nizki položaj Turpinove desnice.«

...KAJ PA STROKOVNJAKI? Strokovnjaki, kakor tudi večina komentatorjev v tisku menijo, da je

Turpin bil zmagovalni nadaljevali borbo in da je sodnik neumestno prisodil tehnični k.o. Borec, kakršen je Turpin, ni mogel biti onesposobljen z enim samim udarcem v prvi rundi, še zlasti, ker je znano, da Mitri celo v svojih najboljših dneh ni mogel knock-outirati nasprotnika.

Dvoboj na rimskem stadionu »Forino« je tako odločil kdo bo nosil naslov evropskega prvaka v srednji kategoriji, ni pa odkril tudi prave vrednosti najboljših evropskih boksarjev. Dvomi, ki so spremljali Mitrija, ko je prihajal na dvoboj, so se zdaj še povečali v zvezi z bližnjim dvobojem za svetovno prvenstvo v Bobom Olsonom, ki bo letos v Rimu.

F. Barbieri

Mednarodna nogometna lekma med reprezentancama Izraela in severne Rodezije v Johannesburgu se je končala neodločeno 0:0

Izšla je brošura

dr. Jovan Djordjević

»DRŽAVNA UREDITEV FLRJ«

ki na poljuden način razlaga osnovna načela državne ureditve, prikazuje socialistično demokracijo kot bistvo države, opisuje zvezne in republiške organe oblasti, ljudske odbore in društva, kakor tudi sheme organov oblasti v FLRJ in pregled pravnih aktov državnih organov v FLRJ.

Brošura bo dobro služila vsakemu državljanu, ki se želi seznaniti z načeli in organizacijo naše države. Strani 132. Cena 100 dim.

Naročila pošiljajte na naslov:

»ARHIV ZA PRAVNE IN DRUŽBENE VEDE«, BEOGRAD, Proleterskih brigada 74. Tel. 41-910. Tekoči rač. 104-T-498.

Poštini predal 179.

2189

Štacija Letalske zveze Jugoslavije v Ljubljani

Ljubljana, 4. maja. — Titova štacija Letalske zveze Jugoslavije, ki je včeraj krenila iz rojstnega mesta maršala Tita, Kumrova, in je prek Maribora in Murake Eobote prispela v Celje, je nadaljevala danes polet do Novega mesta ter je popoldne pri-

spela v Ljubljano. Na ljubljanskem letališču je pilota tov. Mikico, ki je nosil štafetno palico iz Novega mesta, pozdravil predsednik Aerokluba Ljubljana tov. Bogomir Peršič. Štacija bo jutri nadaljevala let proti Lescam in dalje proti Postojni.

VOJNO GRADBENO PODJETJE »PRIMORJE« ZADARSKA 1 RIJEKA TELEFON 32-11

bo prodalo na javni dražbi

najugodnejšemu ponudniku socialističnega sektorja:

12 kamionov, 26 elektromotorjev, 2 mehanični žagi za železo, 1 blokset strojev Rosekomet in druge stroje

Interesanti si predmete lahko ogledajo vsak dan v skladišču podjetja.

Rok za pismene ponudbe je do 15. maja 1954.

Prodamo prav tako rezervne dele za kamione TAM, Chevrolet, Mercedes, kakor tudi razni gradbeni material.

788

DELOVNI KOLEKTIV

LESNO INDUSTRIJSKEGA PODJETJA

AJDOVŠČINA

s svojimi obrati: Ajdovščina, Vipava, Col in Gozdno manipulacijo na Plješevici

čestita vsem občanom mestne občine Ajdovščina k občinskemu prazniku 5. maja, ko je bila pred devetimi leti ustanovljena v mestu Ajdovščini prva slovenska vlada

Istočasno želimo vsem občanom še večjih uspehov za čim večji procvit naše sončne Primorske in vse naše domovine

DNEVNE NOVICE

Poročili so se v Ljubljani izlo-
beni družini Anton Zuzek in učiteljici
Franciški Kraljič str. delovodja
Albin Serbec in šivilja Albina Sladič,
delavec Alojzija Zupančič in knjigovoz
Jožef Kopal in knjigovoz Sonja Skra-
bec, namestnica Franc Kračman in
trg. pom. Helena Ponikvar, urlužbene
ne Ivan Adamič in uslužbenka Nada
Bole, študent Peter Ajdič in šivilja
Kristina Pušnik, šofer Matija Schwed
in med. sestra Marija Volk, namešče-
nica Franc Dvojnič in trg. poslovod-
nica Ivanka Resman, elekromonter
Janez Hočevar in namestnica Marija
Mihevc, str. ključavničar Roman Dro-
bine in tkalka Marija Dietler, kovino-
strugar Janez Papič in šivilja Fran-
čiška Judnič.

MOTOX je moderno sredstvo za
uničevanje moljev. Zanesljiv, prakti-
čen in ne smrdi samo MOTOX!

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza ponav-
lja predavanje »Razvojna pot kine-
matografije od late. re magice do
plastičnega filma v sredo, 5. V. ob 20
v prirodoslovni dvorani Univerze
(vhod iz Gosposke ulice). Vsaka raz-
vojna faza bo ilustrirana z odločki
filmov in diapozitivi. Med drugimi
k poglavju »plastični film«, bo pred-
stavljen v to svrhu posnet kratak stereo-
film. Zaradi omejenega števila pro-
storov vstopnice v predpridaj pri
C.I.U. Cankarjeva 6-1/I. Cena vstopnic
20 din, za dijake in študente 10 din.

Centralna ljudska univerza zaklju-
čuje v četrtak, 6. maja ciklus pred-
avanj »Razvoj filma in njegovo po-
slanstvo« s predavanjem »Vidiki pre-
sojanja filmov«. Predavatelj profesor
France Brenk. Na predavanje vabimo
polec stalnih obiskovalcev ciklusa
vse, ki se zanimajo za to zvrst umet-
nosti. Cena vstopnic je 20 din, za di-
jake in študente 10 din. Predavanje
bo v četrtak, 6. maja v prirodoslovni
dvorani Univerze, vhod z Gosposke ul.

V četrtak, dne 6. maja bo osmo
predavanje iz ciklusa: »Kratek pre-
gled umetnostnega ustvarjanja skozi
stolletja« — »Pregled umetnostnega
ustvarjanja v prvih desetletjih XX.
stoletja«. Predavatelj: Univ. profesor
dr. Marja Borštnik, prof. Akademije
za likovno umetnost dr. Fran Sijancec,
prof. Akademije za glasbo Lucijan
Marija Škerjanc. — Predavanje bo v
Trgovski zbornici za drugo skupino
ob 20. uri. — V ponedeljek, 10. maja
pa se isto predavanje ponovi za prvo
skupino.

KONCERTI

Jutri, v četrtak, 6. maja bo VIII.
abonmajski koncert za abonma B, v
petek, 7. maja pa za abonma A. —
Koncert bo vodil gost iz Zagreba Mi-
lan Horvat, solisti bo Miha Gunzec,
Abonente prosimo, da spremembo da-
tumov oprostijo, nastala je zaradi di-
rigentovih obveznosti v inozemstvu.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Sreda, 5. maja ob 20: Hecht-Mac
Arthur: »Prva strana«. Abonma H.
Četrek, 6. maja: Zaprtlo.
Petek, 7. maja: Zaprtlo.
Sobota, 8. maja ob 20: Linhart: »Ma-
tiček se ženi«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 9. maja ob 15: Cankar:
»Ilapca«. Izven in za podeželje.

OPER»

Sreda, 5. maja ob 19.30: Prokofjev:
»Zaljubljen v tri oranže«. Abonma
red G.
Četrek, 6. maja ob 14: Sutermeister:
»Romeo in Julija«. — Zaključena
dijalska predstava za Novo mesto.
Petek, 7. maja: Zaprtlo.
Sobota, 8. maja: Gostovanje v Zagre-
bu: Sutermeister: »Romeo in Ju-
lija».

V Ljubljani gostovanje Zagrebške-
ga gledališča »Komedija«:
ob 20: Nedbal: »Poljska kri«, ope-
reta.
Nedelja, 9. maja: Gostovanje v Zagre-
bu: Prokofjev: »Zaljubljen v tri
oranže».
V Ljubljani gostovanje Zagrebške-
ga gledališča »Komedija«:
ob 15: Nedbal: »Poljska kri«, ope-
reta;
ob 20: Dostal: »Clivia«, opereta.
Ponedeljek, 10. maja: Gostovanje v
Zagrebu: Švara: »Prebrana».

V Ljubljani gostovanje Zagrebške-
ga gledališča »Komedija«:
ob 20: Lehar: »Dežela smehljaja«;
opereta.
Ansambl Zagrebškega gledališča
»Komedija« bo gostoval v Ljubljani.
Uprizoril bo v dneh, ko bo Ljubljan-
ska Opera na gostovanju v Zagrebu,
štiri predstave, in sicer v soboto,
8. maja zvečer Nedbalovo opereto
»Poljska kri«, v nedeljo, 9. maja po-
poldne ponovitev operete »Poljska
kri«, v nedeljo, 9. maja zvečer Dosta-

lovo »Clivio«, v ponedeljek, 10. maja
zvečer Leharjevo opereto »Dežela
smehljaja«. Vstopnice po cenah od
300 din navzdol bodo v prodaji za vse
štiri predstave danes ob 16 dalje v
Operi. Vstopnice se ne rezervirajo in
bodo vse v prodaji pri bližnjini.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaza

Sreda, 5. maja: Zaprtlo.
Četrek, 6. maja ob 20. F. H. Herbert:
»Vsakih sto let«. Premiera. Izven.
Petek, 7. maja ob 20. F. H. Herbert:
»Vsakih sto let«. Red Petek.
Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 8. maja ob 20: Mary Chase:
»Harvey«. Izven.
Nedelja, 9. maja ob 20: Aristofanes:
»Lisistrata«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 8. maja ob 20: W. Lichten-
berg: »Veselo potovanje«, veselo-
igra.
Nedelja, 9. maja ob 16: Nestroy-Likar:
»Ah ta ljubezen smentanca«, veselo-
igra z godbo, petem in plesom.
Popoldanska predstava:
ob 20: W. Lichtenberg: »Veselo po-
tovanje«, veseloliga. Večerna pred-
stava.

V soboto in nedeljo, obkrat ob
20 uri, bodo spet ponovili zabavno
in smešno polno veseloligo »Veselo
potovanje«, ki večer za večerom polni
dvorano. V nedeljo popoldne ob 16 bo
popoldanska uprizoritev spevoligre »Ah
ta ljubezen smentanca«. Zaradi veli-
kega zanimanja kupite vstopnice že
v predpridaji od petka dalje. Rezerv-
iranje tel. št. 30.923

MESTNO LUTKOVO GLEDALIŠČE

Ročne lutke

Sreda, 5. maja ob 9: Gostovanje v Dol-
Trebuši:
ob 15 in 17: Gostovanje v Cerknem.
Četrek, 6. maja ob 9: Gostovanje v
Spod. Idriji:
ob 15 in 18: Gostovanje v Idriji.
Petek, 7. maja ob 9: Gostovanje v Go-
doviču:
ob 15: Gostovanje v Ajdovščini.
Sobota, 8. maja ob 15: Gostovanje v
Senoželah.
Ljubljansko občinstvo opozarjamo,
da bo marionetno gledališče na Lev-
stikovem trgu zaprtjo do 17. maja za-
radi gostovanja z ročnimi lutkami po
Primorski.

Petalin

vsebuje
kemikalije,
ki so prizane-
kat zanesljivi
uničevalci
moljev.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 5. maja
Poročila: 6.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00,
17.00, 19.00 in 22.00
5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci!
(Fester glasbeni spored) — vmes
od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30
do 6.35 Radijski koledar in pregled
tiska — 7.30 Za gospodinjice — 12.00
Lahka glasba — 12.20 Nasveti za dom
— 13.30 Opoldanski koncert — 13.45
Zabavna glasba, vmes reklame — 14.45
Za pionirje — 14.05 Za vsakega nek-
akaj — vmes od 14.40—14.45 Kaj bo dan-
es na sporedu — 15.15 Zabavna glas-
ba, vmes reklame — 15.30 Solska ura
za višjo stopnjo: prof. M. Avsenak:
Puščava (ponovitev) — 16.00 Koncert
po željah — 17.10 Slovenske narodne
pesmi poje vokalni kvintet Niko Stri-
žič, vmes igra harmoniko Avgust
Stanko — 17.45 91. lekcijska tečajna an-
tologijska glasba — 18.00 Melodije za
razvedrilo — 18.25 Glasbeni razgledi
— 18.40 Koncert pianista Marijana
Lipovška — 19.00 Radijski dnevnik —
19.30 Zabavna glasba, vmes reklame —
20.00 Radijska igra: Johan van
Druften: Spominjam se mame — 21.00
Večerni orkestralni spored — 22.15
Igra plesni orkester Radia Beograd —
22.35—23.00 Moderni plesni orkestri.
23.00—24.00 Oddaja za tuljino — na
valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Dnevni spored za sredo, 5. maja
11.00 Solska ura: Kako je nastala
opera — 14.30 Od Triglava do Jadrana
— 14.40 Skladbe Rista Savina, Josipa
Ipačca, Kreka, V. Mirka, Premra,
Pavličica in Adamčiča — 17.30 S pesmijo
in plesom med našimi narodi — 18.15
Za vsakogar nekaj — 21.00 S knjižne
police: Bromfield. Noč v Bombaju —
21.30 Johannes Brahms: Klavirski trio
v C-molu op. 101, izvajata tržaški trio —
Operetne melodije — 22.30 Domači in
tuj ansambli vabijo na ples.

Umrlí so v Ljubljani

Gregorčič Filip, otrok. Pogreb bo
v sredo ob 16 na Zalah.
Strekelj Jože, upokojenec. Pogreb
bo v sredo ob 16 na Viču.

Razpis služb

Okrajni ljudski odbor Postojna
razpisuje tri službena mesta pisarni-
ške stroke. V poštev pridejo osebe, ki
so dovršile vsaj malo maturo in ob-
vladajo strojepisje. Ponudbe z življe-
njepisom je poslati ra tajništvo OLO
Postojna.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna:
Sreda, 5. maja 1954. Lekarna »Me-
lje«, Mejska cesta 2.

RADIO

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia
Ljubljana — 7.30—7.50 Lahko glasbo
igra Mariborski pihalni ansambl pod
vodstvom Draga Lorbecka — 7.50—8.00
Obvestila in objave — 8.00—8.15 Vel-
iki orkestri igrajo lahko glasbo — 8.20
do 8.30 Za naše gospodinjice — 8.30
do 8.40 Zabavna glasba — 8.40—8.45
Poročila — 8.45—9.00 Za dobro voljo
— 12.00—23.00 Prenos sporeda Radia
Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Švedski film: »Dobri vo-
jak Bum».
UDARNIK: Ameriški barvni film:
»Bobni in trobente».
POBREZJE: Ameriški barvni film:
»Bobni in trobente».
STUDENCI: Švedski film: »Dobri vo-
jak Bum».

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 5. maja ob 15: Dvojak: »Ru-
salka«. Sola TAM.
ob 19.30: Hugh Herbert: »Vsakih
sto let«. Red LMS-1.

DROBNI OGLASI

PREKLICUJEM neresnične besede, ki
sem jih izrekel o Uršiču Zvonku
tajniku občinskega ljudskega od-
bora Kobard, in se mu zahvalju-
jem, da je odstopil od tožbe. —
Maks Grohar, upravnik Ribogojni-
ce, Kobard 1502
PREKLICUJEM žalitve, katere sem
izrekel 30. dec 1953 o Karlu Pret-
narju, šefu žel. postaje Bohinjske
Bistrica, in se mu zahvaljujem, da
je odstopil od tožbe. — Rijavec
Ivan, 1503
OBVESTILO. Prošimo vse, ki so leta
1934 maturirali na učiteljski v Ma-
riboru, da nemudoma sporoče svoj
naslov tovaršni Hlupiču Francu,
Maribor, Kamniška 7, zaradi pri-
reditve ob 20-letnici maturo, ki bo
predvidoma konec junija v Mari-
boru — Pripravljalni odbor. M 126

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SOČA«

Italijanski film

„Pot upanja“

Brez tednika. — Predstave ob 18, 19
in 20. — Predpridaj vstopnic od 10
do 11 in od 15 dalje.

KINO »UNION«: Amer. barvni film:
»Dvoboj pri Srebrnem potoku«. —
Tednik. Predstave ob 18, 19 in 20.
Predpridaj vstopnic od 10—11 in
od 15 dalje.

KINO »SLOGA«: Italij. film: »Za dva
solda upanja«. Tednik. Predstave
ob 18, 19 in 20. Dnes zadnjkrat.
Ob 19 bo matineja» amer. barvnega
filma »Skaramouche«.

KINO »TABOR« (bivši kino »Milica«
v Slomškovi ulici): Ameriški barv-
ni film: »Obzorja na zahodu«. Pred-
stava ob 20.30.
Predpridaj vstopnic uro pred pri-
četkom predstave.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški barvni
film: »Obzorja na zahodu«. Tednik.
Predstave ob 18, 19 in 20.
Predpridaj vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«: Angleški film: »Tre-
nutek obupa«. Filmske novice 13-T.
Predstave ob 18, 19 in 20.
Predpridaj vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Francoski film:
»Priateljice noči«. Predstavi ob 18
in 20. — »PLAVZ«: Angleški film:
»Tajinstveni profesor«. Predstavi
ob 18 in 20.

KRANJ: »STORŽIC«: Ameriški barv-
ni film: »Zapadni horizonti».
CELJE: »UNION«: Ameriški barvni
film: »Ivanhoe«. — »DOM«: Amer.
film: »Oženil sem čarovnico».

KINO »KOMUNA«

Ameriški barvni film

»Skaramouche«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17,
19 in 21. — Predpridaj vstopnic od
10—11 in od 14 dalje.

VSE NAROČNIKE »LJUDSKE PRAVICE-BORBE« V MARIBORU

obveščamo, da se je podružnica preselila iz Slovenske ul. 20
na GRAJSKI TRG 7 Prosimo, da se glede naročila, oglasov,
reklamacij in podobno obračajo na gornji naslov.

»DALMATINSKE HIDROELEKTRARNE«

SPLIT

razpisujejo

I. pismeno javno licitacijo

Za gradbena dela pri izgradnji hidroelektrarne
»Peruča« pri Sinju

dne 29. maja 1954 ob 11. uri v poslovnih prostorih podjetja
v SPLITU, DRVARSKA ULICA I/II.

Licitacija bo za naslednje objekte:

1. Predor talnega izpusta
2. Dovodni predor
3. Pomožne zapornice in dovodna pota
4. Nasip
5. Preliv čez nasip s predorsko brzico
in usmerjevalnim bazenom
6. Kaptazne galerije izvira
7. Priključne ceste

Orientacijska predračunska vsota znaša 3.500.000.000 din
(tri milijarde pet sto milijonov dinarjev).

Tehnični elaborat je na vpogled vsak delovni dan od 8.
do 12. ure v podjetju, kjer se lahko dobe tudi predloge za
sestavljanje ponudb proti plačilu 5000 din za komplet.

Kavcija za omenjena dela znaša 70 milijonov din.

Licitacija bo po Pravilniku za izvajanje uredbe o izdaji
gradbenih del s pomočjo javne dražbe (»Narodne novine«
NRH št. 3 z dne 23. januarja 1953).

»Dalmatinske hidroelektrarne«

762

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 65

Stanovala je v podstrešni sobici, ki jo je bila za silo opremila.
Na mizi je stala petrolejka, poleg postelje pa, zatakajena v stekle-
nico, sveča. Na stenah so visle slike, izstrizene iz revlj in pr-
trjene z žebli. Na predalčniku je ležalo nekaj detektivskih ro-
manov; poleg njih sveženj pohujšljivih fotografij. Nekateri ob-
skovalci, zlasti poročniki, so hoteli take slike videti. Liza jih je
pospravila v predal in vzela iz njega oguljen, toda čeden namizni
prt.

Zložil sem jestvine na mizo. Liza se je medtem preoblekla.
Najprej je slekla obleko, čeprav sem vedel, da so jo noge najbolj
bolele. Saj je morala biti ves dan in še ponoči pokonci. Stala je
pred menoj v lakastih čevljih, segajočih do kolen, in v črnem
perilu.

»Kakšne se ti zde moje noge?« je vprašala.

»Imenitne, kakor zmeraj.«

Bila je zadovoljna in olajšano se sedla na posteljo, da bi si
odvezala čevlje. »Sto dvajset mark stanejo,« je rekla in mi jih
pomnila pod nos. »Preden toliko zaslužim, so že spet raztrgani.«

Iz omaré je vzela kimono in par obledelih brokatnih copat
iz boljših časov. Pri tem se je smehljala tako, da bi človek skoraj

mislil, da se zaveda svojih grehov. Hotelr je ugajati. Iznemada me
je nekaj stisnilo v griu, tu gori v tej tesni izbi, ko da mi je
nekdo umrl.

Jedla sva in previdno sem govoril z njo. Kljub temu pa je
opazila, da se je nekaj spremenilo. Njene oči so postale plahe
Meč nama ni bilo nikoli več, kakor to, kar je prinesel naključje.
Toda to naju je morda vezalo in zadolževalo bolj kakor marsikaj
dr drugega. »Ali odhajaš?« je vprašala, ko sem vstal, — ko da se
je tega že dolgo bala.

»Sestanek imam še...«

Pogledala me je. »Tako pozno?«

»Poslovno. Zame važno, Liza. Poskusiti moram, da se z nekom
še danes sestanem. Ob tem času navadno sedim v »Astori«.

Nobene ženske nimajo za takšne stvari toliko razumevanja,
kakor dekleta Lizinaje kova. Nobene pa človek tudi ne more tako
malo nalagati takor takšne. Lizin obraz je postal prazen. »Druge
imaš...«

»Kaj pa govoriš. Liza — saj sva se vendar tako redko videla
— kmalu bo leto dni, odkar sva se zadnjič srečala — saj si vendar
ne moreš misliti...«

»Ne, ne, tega ne mislim. Ženske imaš, ki jo ljubiš. Spremenil
si se. To čutilim.«

»Ah. Liza...«

»Pač, pač. Kar priznaj!«

»Saj še sam prav ne vem. Morda...«

Nekaj časa je stala in molčala. Potem je prikimala. »Da —
da — seveda... Saj sem tudi neumna — saj naju nič ne veže...«
Prišla se je za glavo. »Sama ne vem, kako pridem do tega...«

Njena vitka postava je stala ginljivo borna in krhka pred me-
noj. Brokatne copate — kimono — dolgi, pusti večeri, spomin...
»Nasvidenje, Liza...«

»Ali odhajaš — ali nočeš še malo ostati pri meni? Odhajaš —
že?«

Vedel sem, kaj je mislila. Toda tega nisem več zinogel. Bilo
je čudno, toda nisem mogel in to sem zelo močno čutil. Prej
nikoli ni bilo tako. O zvestobi nisem imel nobenih pretiranih
predstav. Toda zdaj kratko in malo to ni več šlo. Iznemada sem
začutil, kako daleč sem bil že vsega tega.

Stala je na pragu. »Ti odhajaš...« Odhitiela se nazaj. »Semle,
vem, si mi položil denar — pod časniki — ne, ne maram ga — Na
— Na, na, kar pojdi...«

»Moram, Liza.«

»Nikoli več te ne bo...«

»Pač, Liza...«

»Ne, ne, nikoli več te ne bo — to vem! In tudi priti ti ni
treba! Kar pojdi, pojdi nože...«

Jokala je. Odšel sem; o stopnicah in se nisem ozrl.

Se dolgo sem hodil po cestah. Bila je čudna noč. Bil sem
zelo buden in spati sploh nisem mogel. Sel sem mi o internatio-
nala, mislil sem na Lizo in na prejšnja leta, na marčij, na kar
sem bil že pozabil, toda vse je bilo že daleč za menoj ir zdelo
se mi je, da ne spada več k meni. Potem me je zanesla pot v
ulico, kjer je stanovala Pat. Veter je pihal mošneje, vse okna
v njeni hiši so bila temna jutro je na sivih nogah plazilo
vzdolž vrat in končno sem odšel domov. Mislim sem, verjel sem,
da sem srečen.

IZ DRUŽBENEGA PLANA TOLMINskega OKRAJA ZA LETO 1954

Vedno večji uspehi v razvoju gospodarstva

Samo s sredstvi ljudskih odborov so po osvoboditvi zgradili 16 novih podjetij, ki ustvarijo letno približno 195 milijonov dinarjev narodnega dohodka — Skupna vsota investicij bo letos dosegla skoraj eno milijardo dinarjev — Na povečanje kmetijske proizvodnje bo med drugim vplivala boljša preskrba z umetnimi gnojili in ostalimi industrijskimi proizvodi ter vse večje strokovno znanje kmetov

Industrija se je začela na Tolminskem razvijati šele od 1947. do 1949. leta, ko so v Srpenici zgradili podjetje za proizvodnjo krede, obnovili in modernizirali opkarnico v Kobaridu, usposobili lesno industrijski obrat v Klavžah, začeli graditi nova mizarska podjetja v Idriji in Cerknem ter tovarne igel in drobne kovinske galanterije v Kobaridu. Ti objekti, ki sedaj delajo s polno zmogljivostjo ter jih še razširjajo in modernizirajo, so razen rudnika živega srebra v Idriji, petih manjših hidrocentral in nekaj večjih obrtnih obratov vsa industrija Tolminske.

Od osvoboditve so samo z denarjem ljudskih odborov, brez sredstev republike in podjetij, zgradili 16 novih podjetij, ki zaposlujejo približno 1400 ljudi in kjer ustvarijo letno blizu 193 milijonov narodnega dohodka. Za razvoj turizma so investirali doslej približno 90 milijonov din in s tem zvišali število postelj (1.100) v kmetijstvu so vložili več kot 80 milijonov din; v planšarstvo in druge planinske objekte pa so iz sredstev »zimske pomoči« investirali približno 38 milijonov dinarjev.

Skupaj so lani investirali v gospodarstvo 578 milijonov din, kar je za 437,5 odstotka več kot leta 1952. Iz proračuna, republiškega sklada za gospodarsko pomoč Dolenjski, Kočevski in Primorski ter iz okrajnega kreditnega sklada bodo letos investirali v gospodarske in negospodarske namene približno 308 milijonov din. Skupaj s sredstvi državnega sektorja, skladov za samostojno razpolaganje in iz amortizacijskih skladov podjetij pa bi se skupna vsota investicij dvignila na skoro eno milijardo.

Večji delež investicij, skoraj 812 milijonov din, odpade na gospodarstvo, za stanovanjsko in komunalno izgradnjo 96 milijonov din, za potrebe prosvete in kulture 26 milijonov din, zdravstva 3 milijone din ter za izdelavo projektov in investicijskih elaboratov 8 milijonov din. Približno 165 milijonov din je predvideno za dograditev in opremo mlekarne v Kobaridu, 40 milijonov din za mlekarstvo srarski obrat v Tolminu, 48 milijonov din za moderniziranje in rekonstrukcijo idrijskega rudnika živega srebra; ostala sredstva pa

so namenili za izpopolnitev ter razširitev še nekaterih industrijskih in obrtnih obratov in razne druge namene.

Predvidevajo da bo letos industrijska proizvodnja za 3,5 odstotkov višja. Na povečanje proizvodnje nekovin za 60,1 odstotkov bo vplivala zboljšanje delovnega procesa v podjetju za izdelovanje krede v Srpenici. Ko bosta konec leta 1955 končani mehanizacija in modernizacija obratov bo proizvodnja v tem podjetju še za nekajkrat narasla. V kovinski industriji je predvideno zvišanje proizvodnje igel in drobne kovinske galanterije v Kobaridu.

V kmetijstvu predvidevajo porast družbenega proizvoda za 15,1 odstotkov, ker je plan postavljen na osnovi povprečne letine, vtem ko je bila lani zavoľno slane, toče in drugih elementarnih nezhod pod povprečjem. Na povečanje kmetijske proizvodnje, ki naj bi dosegla vrednost približno 611 milijonov din bi morala letos vplivati boljša preskrba z umetnimi gnojili, zaščitnimi sredstvi in drugimi industrijskimi proizvodi ter vedno večje strokovno znanje kmetov, ki si ga pridobivajo v kmetijsko gospodarskih šolah. Napreduju kmetijstva bo nedvomno v precejšnji meri koristil tudi nov način obdajevanja zasebnih kmetov. V proračunu je predvideno za napredek kmetijstva 6 milijonov din, razen tega pa še 5 milijonov din za začetek gradnje kmetijske šole v Kobaridu.

Zaradi povečanja industrijske proizvodnje ter hitrejšega tempa v razvoju gospodarstva predvidevajo, da bo letos vrednost skupne družbene proizvodnje dosegla vsoto 2 milijardi 344 milijonov din, kar je za 4,4 odstotka več kot leta 1953. Skupni narodni dohodek bo v primerjavi z lanskim letom narasel za 8,2 odstotkov in bo približno znašal 2 milijardi 10 milijonov din ali 52.500 din na enega prebivalca. Tudi letošnji proračun je znatno večji od lanskega in določa približno 290 milijonov din dohodka in prav toliko izdatkov. V njem je predvidena tudi subvencija Gledališču za Slovensko Primorje v Postojni v znesku 800.000 dinarjev. Pri razpravi o problematiki prosvetnega dela so ljudski odborniki kritizirali po-

stojsko gledališče, češ da zadnja leta ni dovolj napredovalo.

Prosvetnim in ostalim društvom, družbenim organizacijam in knjižnicam so izglasovali podporo v znesku 1 milijon 299 tisoč din, kar dokazuje, da se na Tolminskem zavedajo važnosti prosvetnega in političnega dela med ljudstvom. M. D.

V Tolminu je že pomlad, hribe je pa še pred dnevi pobelil sneg

Ze ta mesec bodo imele vse socialne ustanove v celjskem okraju samostojno finansiranje

Zastopniki socialnih ustanov, domov onemoglih in mladinskih domov celjskega okraja ter zastopniki Svetov za ljudsko zdravstvo in socialno politiko OLO Celja, Trbovelj, Sostanja, Ljubljane in Krškega so na nedavnem sestanku reševali vprašanje samostojnega finansiranja v socialnih ustanovah na področju celjskega okraja. Predpisal o vredbi samostojnega finansiranja v socialnih ustanovah sicer predvidevajo, da bi se to v praksi izvedlo šele julija. Ker pa je v domovih onemoglih in mladinskih domovih na območju celjskega okraja nad 50% oskrbovancev iz drugih okrajev: trboveljskega, soštanjskega, krškega, ljubljanskega, mariborskega in ptujskega je Svet za zdravstvo OLO Celja predlagal, naj bi samostojno finansiranje uvedli v vseh okrajnih socialnih ustanovah že maja. Predlog so na sestanku vsi zastopniki osvojili in sprejeli še več dodatnih položajev glede samostojnega finansiranja socialnih ustanov v celjskem okraju.

Celje pred velikim obiskom

«Olepševalno» društvu! Tako nekako se glasi naslov še neobjavljene pesmi, posvečene zgodovinskemu razvoju Celja in njegovim sedanjim olupševalcem. V vzpodbudnih verzih daje profesor Fran Roš priznanje Društvu, katerega člani že nekaj let skrbijo za lepoto mesta — za lepše Celje.

Zlatica ni najti koticika v mestu, za katerega ne bi mogli reči, da je izpremenil lice prav na pobudo Olepševalnega društva. Številni manjši parki; lepo urejeni in opremljeni s klopmi, lepše izložena okna, dostojni napis, cvetlice na oknih in še neštete druge olupšave spreminjajo lice ulic in trgov. Toda, zna biti, da je kovač omenjenih verzov slutil v mestu velike priprave za dva pomembna dogodka letošnjega leta.

Prvi kongres DPD «Svobode» bo v Celju 29. in 30. maja. Zato je sedaj hitro pripravljati za dostojen sprejem delegatov. Posebno so se razmahnili dela pri obnovi poslopj v središču mesta, ki so doslej zaradi zanemarjenosti kazila zunanost. V Prešernovi ulici, na Trgu V. kongresa in Razlagovi ulici so obnovili več hiš, drugod pa jih pridno obnavljajo. Doslej popolnoma zanemarjen Kocenov trg, kjer stoji tudi Rimski stolp, bodo obnovili tudi lep nasad z grmičevjem in cvetlicami. Najbrž bo do konca maja končana regulacija Trga V. kongresa, kar bi bilo nad vse razveseljivo. V nasprotnem primeru, pa bi bilo prav središče mesta najbolj razkopano in neurejeno. Zato bo treba v maju še krepko zavilhteti krampe. Vse kaže, da bo delavsko Celje do kongresa znatno izpremenilo lice.

Postalo bo zares bolj lepo in s tem hkrati vtisnilo tudi svojstven pečat veliki manifestaciji delavske kulture.

Vsa Stajerska bo septembra slavila zgodovinsko 10-letnico znamenitega pohoda in bojev XIV. divizije »Borisa Kidričiča« Velika proslava bo v Ostrožnem pri Celju, kjer pričakujejo enak obisk kot na Okroglicih. Stotisoči bodo torej prišli v Celje in od tod naprej v kraj velikega partizanskega slavja.

Celjani se popolnoma zavedajo, da morajo mesto dostojno pripraviti za sprejem tako velikega števila obiskovalcev in jim hkrati tudi dokazati, kako jim je pri srcu lepota mesta. F. K.

V škofji Loki bodo volili v odbore SZDL

V Škofji Loki bodo 16. maja volitve v terenske in občinski ljudski odbore SZDL. Priprave za volitve so zelo hitre; terenski odbori razpravljajo o njih na sejah. Do 12. maja pa bodo imeli tudi nožne sestanke, na katerih se bodo pogovorili o komunalni dejavnosti v mestu in okoljskih vseh, o urbanističnem načrtu, ki ga za mesto delajo, o raznih gospodarskih in kulturnih vprašanjih. Hkrati bodo sestavili kandidatske liste za terenske in občinski odbore SZDL.

Prav bi bilo, da bi vzdiali spominske plošče

Letos je minilo deset let od pohoda slavne XIV. divizije na Stajersko. Prečesni del svoje poti je prehodila po krajih konjiške občine. Posamezne njene enote pa so se tudi pozneje udrževali v teh krajih, ki so bili zaradi prometne zveze proti Mariboru in Slovencem Gradcu za Nemce važnega pomena. Odborniki občinskega odbora Zveze borcev NOB v Slovenskih Konjicah razmišljajo, da bi letos postavili spominske plošče povsod tam, kjer so bile večje borbe ali drugi važnejši dogodki. L. F.

ZADNJE VEŠT

OB KOMENTARJU URADNE AGENCIJE ANSA

«Zadnji adut» italijanske vlade

Ker zdaj ni več primerno povezovati ratifikacije EOS s Trstom, se je Rim lotil Balkanske zveze

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Rim, 4. maja. — Vse vesti o podrobnejših načrtih za ureditev tržaškega vprašanja so netočne, je danes izjavil predsednik italijanske vlade Scelba, ko se je vrnil s sestanka z Dullesom. Tega pa politični krogi ne tolmarijo tako, kot da v Milanu sploh niso govorili o Trstu. Mogoče je celo slišati, da sta Scelba in Dulles pretežni del razgovora posvetila prav tržaškemu problemu. To potrjuje tudi današnji komentar uradne agencije ANSA o vsebini razgovorov obeh državnikov v Milanu. Komentar govori o »prizadevanjih zahodnih vlad, da bi našle ustreznne rešitve za obe strani«, na kar je najbrž Dulles opozoril Scelbo in mu priporočal ureditev tega spora. Komentar poudarja, da si italijanski uradni krogi razlagajo Dullesova priporočila kot željo, naj bi uredili problem in ustvarili pogoje za sožitje z Jugoslavijo.

Toda je žele imajo svoje meje, ki niso prav blizu ureditvi problema: »Zahtevamo«, pravi dalje komentar ANSE, »spoštovanje svetih meja naših narodnostnih pravice, ki jih ne moremo zanikati, posebno še, ker smo zaradi izgubljene vojne utrpeli mnogo žrtev.« Teh meja komentar sicer ne navaja, prav gotovo pa se nanašajo na izjavo, ki jo je — kakor navaja večeršnji tisk — podal Scelba Dullesu, da namreč »italijanska javnost z vso pravico zahteva uresničenje angloameriškega sklepa z dne 8. oktobra 1953«.

»Zadnji adut« za Italijo. O tem najbolj odkrito govori bivši predstavnik italijanske vlade pri ZVU v Trstu prof. De Castro v današnjem uvodniku turinske Stampe: »V položaju, ko je vsako odlaganje ureditve tržaškega vprašanja uspeh za Italijo, je naš minister zaigran ena izmed zadnjih adutov, ki mu je še ostal. Vložil je veto proti spremembi balkanskega sporazuma v vojaško zvezo.« Brez pomena je polemična razprava o tem, kdo je za sporazumom ureditev tržaškega spora in kdo proti njej, saj nam zadostuje ugotovitev De Castra, ki je prav gotovo dobro obveščen o namelih italijanske vlade, saj ga je pred kratkim Scelba — kakor pravi sam — De Castro — točno poučil o namerah in politiki rimske vlade. F. Barbieri

Proti koncu aprila sta se vrnila iz Avstrije E. Z., rojen 1935. leta, mizarski javence in F. D., rojen 1934. leta. Oba sta v začetku tega leta pobegnila v Avstrijo. Ko sta prišla iz taborniškega tabora, kjer sta bila v zaporu, sta bila v zaporu, nato tudi zaslišana sta slabo, zato sta se rajši spet vrnila domov.

Ponoči od 29. na 30. april se je obesil 42-letni poljski delavec Ivan Cvan iz Tecove v celjskem okraju. Obesil se je v sušiničnem hmelju, kjer je prenočeval. Ko so ga zjutraj našli, mu niso mogli več pomagati.

V pretepu so ga ubili V reki Savinji pri Konjskem vrhu v okraju Celje okoli 5. maja. Na glavni jutraji utopljena Ugotovili so, da je 30-letni Iva. Urš s Konjskega vrha in da je imel pokojnik na glavi več ran ter močno poškodovano lobjanje. Pozneje so ugotovili, da so se fantje pretepali. Pri enem izmed njih so našli tudi krvav žepni nož, s katerim so Urša ranili. Vse pretepače so zaprli.

Prejšnji teden se je obesil 37-letni Stanislav Hreščak iz Podgorja v seznanjenem okraju Zapolsten je bil pri »Mesoprometu« v Kopru Ljudje, ki so ga poznali, pravijo da je to storil v duševni zmedenosti.

Dne 28. aprila je neznan sofer iz nepredvidenosti povozil s tovornim avtom na cesti Zimariče-Sodražica nekoga moškega. Let-a je med prevozom v ambulanto v Ribnico umrl.

Dne 29. aprila je začela gorati hiša Katarine Lorcker v Vizoli okraj Mozor obloka Zgorelo je ostrešje gospodarskega poslopja in znaša škoda 70.000 din Ugotovili so, da je požar nastal zato, ker se je vnelo listje, ki je bilo nastilano okoli slabo zavarovanega dimnika.

Na cestni Studenci—Pekre pri Mariboru je 2. maja močan veter podrl elektronske drogeve Nastal je kratak stik in drogevo so se vneli. Zgoreli so štirje ter je škoda za 50.000 din.

Brezuspešni napadi

Hanoi, 4. maja (AFP). Francoske čete so hotele s protinapadom ponovno zasedeti oporišče, ki so jim ga ponoči odvzale severnozahodno od Dien Bien Fuja Ho Si Minhove čete. Protinapad pa ni uspel. Brezuspešni pa so bili tudi napadi Ho Si Minhovih čet, ki so hotele zasedeti vzhodno oporišče, pa so jih Francozi odbili, ko so dosegli že žigne ovire ob Dien Bien Fuju.

MOSKVA — Sovjetski tisk je šele danes poročal o vrnitvi sovjetskih diplomatov iz Avstralije. Člani avstralskega veleposlanstva v Moskvi so zapustili SZ 30. aprila.

MOSKVA — Pakistanska vlada je z uradno noto zavrnila sovjetske obtožbe, da je Pakistan odobril ZDA na svojem ozemlju vojaška oporišča. RIM — Zaradi eksplozije v rudniku Ribolla pri Grossetu je ubitih 13 rudarjev, 12 ranjenih, 15 rudarjev pa je še podstih.

ZENEVA — Vietnamski novinar, ki pravi, da ni ne za Bao Daja ne za Ho Si Minha, je začel v Zenevi z gladovno stavko, da bi tako — kakor sam upi — »sposledil delo konferencie«.

RIM — Članom parlamenta so razdelili besedilo osnutka za zakon o ratifikaciji EOS.

Nočne brzojavke

ZENEVA — Grški zunanji minister Stefanopoulos je danes odpotoval iz Zeneve v Atene. Odšel bo grško delegacija v Zenevi vodil opolnoomeeni minister Kindinis.

LONDON — Churchill je v Spodnjem domu izjavil, da bo britanska vlada po ženevski konferenci najbrž sklical konferenco Britanske skupnosti narodov.

ZENEVA — Kitajski predstavnik je na tiskovni konferenci zanikal vesti o kitajski intervenciji v Vietnamu.

WASHINGTON — McCarthy je privolil, da bi zaključil preiskavo o njegovem sporu z ministrom vojske Stevensonom, ko bosta oba podala svoje dokaze pred senatnim odborom.

TEHERAN — Vojaški tožilec je zahteval, da bi razpravo zoper Mošadika nadaljeval »za zaprtimi vrati«. Mošadik je namreč med današnjo razpravo zelo ostro napadel sedanjega vladarja Irana.

MOSKVA — Sovjetski tisk je šele danes poročal o vrnitvi sovjetskih diplomatov iz Avstralije. Člani avstralskega veleposlanstva v Moskvi so zapustili SZ 30. aprila.

MOSKVA — Pakistanska vlada je z uradno noto zavrnila sovjetske obtožbe, da je Pakistan odobril ZDA na svojem ozemlju vojaška oporišča. RIM — Zaradi eksplozije v rudniku Ribolla pri Grossetu je ubitih 13 rudarjev, 12 ranjenih, 15 rudarjev pa je še podstih.

ZENEVA — Vietnamski novinar, ki pravi, da ni ne za Bao Daja ne za Ho Si Minha, je začel v Zenevi z gladovno stavko, da bi tako — kakor sam upi — »sposledil delo konferencie«.

RIM — Članom parlamenta so razdelili besedilo osnutka za zakon o ratifikaciji EOS.

Eisenhowerjevo pismo Dullesu

Washington, 4. maja (AFP). — Predsednik ZDA Eisenhower je pisal znanjemu ministru Dullesu pred njegovim odhodom iz Zeneve, da obžaluje, ker so nekateri nepravilno tolmaričili njegove izjave na tiskovni konferenci glede zahteve po »modus vivendi« v Indokini. Dulles je o vsebini Eisenhowerjevega pisma obvestil zahodne delegacije v Zenevi.

Po raznih informacijah je mogoče soditi, da je hotel Eisenhower prepričati Dullesa, da izjava na tiskovni konferenci ni navzkriž z mnenjem zunanjega ministra o potrebi odločnega stališča. Baj je Eisenhower tudi naglasil, da njegove izjave ni treba tolmaričiti kot umik ameriške pobude, ki naj okupi francosko-vietnamski položaj glede na mirovna pogajanja v Indokini.

Pred glasovanjem o zaupnici Lanielovi vladi

Pariz, 4. maja (AFP). Danes se je sestala francoska narodna skupščina, da bi določila datum za razpravo o Indokini. Predsednik vlade Laniel je predlagal, naj bi razpravo začeli šele po ženevski konferenci. Večina poslancev je bila proti temu predlogu.

Med popoldanskim in večernim sejo skupščine pa se je nenadno sestala francoska vlada in dovolila predsedniku Lanielu, da — če bo potrebno — glasovanje v narodni skupščini o datumu indokitajske razprave poveže tudi z glasovanjem o zaupnici vladi.

Seja skupščine se je ponoči nadaljevala. Sklenili so, da bodo glasovali v četrtek.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Edvard Potokar, rojen v Ameriki, Janez Tomšič z Blok, Ana Podborske, prej Oblak, roj. Zarnik, stara 71 let, doma iz Ljubljane, Franc Lavrič, star 62 let, doma iz Smilca pri Zuzemberku, Franc Kerner, star 62 let, doma iz Zlatih pri Zuzemberku, Marija Roje, roj. Krasovec, doma iz Strmice pri Blokah, Uršula Mirtel, roj. Zakrajšek, stara 80 let, doma iz Gorenjskega, Ferdinand Novak, doma iz Komena, Margareta Skoda, roj. Centa, stara 72 let, doma iz vasi Male Silvice pri Velikih Laščah, Hedviga Kraus, roj. Gola, stara 31 let, Marija Novak, stara 62 let, doma iz Vasi Kozarice pri Smartnem trgu, Jakob Marolt, star 75 let, doma iz Bloške police, Janez Smolčič, star 82 let, doma iz Novega mesta, Maks Bohnar, Jožeta Tisovec, Anton Prijatelj, star 81 let, doma od Sv. Gregorja, Edvard Papuč, star 37 let, rojen v Ameriki, Janez Janušgar, Jakob Troha, star 73 let, doma iz Babnega polja in Peter Jurman, star 66 let, doma iz Zgoranje Senice.

Razen teh so umrli v New Yorku Ciril Habjan, star 54 let, doma iz Trsta, v Forest City Janez Okorn, doma iz Lemencia, v Kozarici pri Smartnem trgu, star 49 let, doma iz Ihanca, v Elyu Rudolf Skufca, star 40 let, v Samouli Ralf Končnik, star 87 let, doma v Stajerskega, v Eveleihu Terezija Urhila, roj. Kiren, stara 77 let, doma iz Nadleske pri Smartnem trgu; v Lorainu Janez Svet, star 80 let, doma iz okolice Rakete, v Torontu Jože Ogulin, star 59 let, doma iz okolice Metlike, in Alojz Pergušar, star 87 let, doma iz vasi Cerinje pri Raketu; v Panami Janez Sperl, star 87 let, doma iz Bucečevcev pri Vidmu, v Sunnyside Alojz Pestotnik, star 72 let, doma iz okolice Ljubljane, v Reedingu Marija Vardijan, roj. Planinc, stara 69 let, doma iz Crlenjani, v Glencoe Janez Krasovec, star 73 let, doma iz Bučine vasi, v Afronu Franc Zakelj, star 76 let, doma iz Idrije in Janez Kolarič, star 64 let, doma iz okolice Fara pri Kozarici, v Sharonu Angela Križnik, stara 63 let, doma iz Roga pri Kačevju, v Veroni Pavel Martin, star 38 let, rojen v Ameriki, v Manoru Uršula Smrčkar, stara 56 let, doma iz okolice Mirne peč, v La Salle Anton Mahnič, star 75 let, doma iz Stora pri Brezicah, v Library Cirila Čič, roj. Vozel, stara 60 let, doma od St. Lamperta pri Litiji, v Eveleihu Anton Samsa, star 92 let, rojen v Ameriki, Marija Perušek, stara 71 let, doma iz Snjaja pri Ribnici in Janez Lavrič, star 78 let, doma iz vasi Rejce pri Loknem Potoku, v Chicagu Ivana Aliž, roj. Selan, stara 63 let, doma iz Notranjih gor, Janez Sikona, star 60 let, doma iz okolice Crlenjani, v Leadville Anton Križman, star 84 let, doma iz St. Jurja in Franc Demšar, star 60 let, doma iz vasi Hotavlje pri Škofji Loki, v Middlebourgu Franc Zmat, doma iz Tratina, v Wisconsinu Martin Doiene, star 76 let, doma iz Škof-

Iz Avstrije sta se vrnila

Proti koncu aprila sta se vrnila iz Avstrije E. Z., rojen 1935. leta, mizarski javence in F. D., rojen 1934. leta. Oba sta v začetku tega leta pobegnila v Avstrijo. Ko sta prišla iz taborniškega tabora, kjer sta bila v zaporu, sta bila v zaporu, nato tudi zaslišana sta slabo, zato sta se rajši spet vrnila domov.

Pijanega so ga napadli in oropali Ponoči od 29. na 30. april so v Svečini neznanici napadli poštenika F. K. Pretepili so ga in hudo poškodovali. O vzele so mu 13.000 din in aktivno s raznimi predmeti. Kreba se je vračal precej pijan z običnega zbora KZ Svečina. Član LM iz Zgoranje Kungote je še posebej hitro takoj izsledil storilce, ki so doma iz svečinske občine.

Oba se bosta zagovarjala pred sodiščem Z. M. iz Gornjega Grada je leta 1952 izkoristil pooblastilo trgovskega podjetja »Les«, Ljubljana, s katerim je bil pooblaščen nakupovalca lesa za to podjetje. Z. M. je na podlagi tega pooblastila kupil pri blivšem J. G. Nazarije 25 kubičnih metrov jelovca lesa po 1200 din. Les je obdržal zase, ga dal razl. gat. In ga potem predelanega prodal podjetju »Les« po 14.000 din za kubični meter. Pri tej kupčiji je zaslužil z odbitkom stroškov za prevoz in obdelavo 123.382 din.

Peceni do zaslužitve je hotel priti tudi P. K. iz Smartnega ob Paki Lani je kupil pri M. F. v Topolšici 8 kubičnih metrov smrekovega rezanega lesa po 11.000 din za kubični meter. KZZ Polzeli pa ga je prodal po 14.000 dinarjev. Pri tem je zaslužil minozredje 24.000 din.

Ponoči od 2. na 3. maj je neznanec vionil v skladišče trgovskega